

# Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N<sup>o</sup> 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR

Justitiestraat, 21, Antwerpen

Opgaaft betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

## CENTRA VOOR VERGELIJKENDE RECHTSSTUDIE.

HET INSTITUTO DI STUDI LEGISLATIVI TE ROME.

DE INTERNATIONALE VEREENIGING VOOR FINANCIEEL EN FISCAAL RECHT  
(DEN HAAG).

De vergelijkende rechtsstudie, ofschoon een betrekkelijk jonge wetenschap, is aanzienlijk vooruitgegaan in de laatste jaren. Werden niet in het Belgisch academisch statuut een reeks leergangen van vergelijkend recht ingevoerd? Vergelijkend burgerlijk recht en vergelijkend handelsrecht zijn nu keuzevakken van het doctoraat in de rechten. Vergelijkend grondwettelijk en bestuurlijk recht, vergelijkend strafrecht en vergelijkende strafvordering vindt men op het programma van instituten toegevoegd aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid, althans in beide Rijkshoogescholen. In buitenlandse universiteiten, o.a. te Lyon, te Parijs, te Berlijn, werden instituten gesticht ter bevordering van rechtsvergelijkende studiën. Noemen wij nog de Internationale Academie voor vergelijkend recht die, in Augustus 1937 te 's Gravenhage, haar tweede congres hield, waaraan meer dan drie honderd juristen uit 43 landen deelnamen, en waarop, in negen secties, een honderdtal problemen zoowel uit het publiek- en privaatrecht, als uit het internationaal recht en de rechtsphilosophie, van het standpunt uit van de rechtsvergelijking werden besproken.

Kennis van buitenlandse instellingen is nuttig, ja zelfs onontbeerlijk in onzen tijd. Ze

geeft ons beter inzicht in eigen recht en is een rijke documentatiebron voor de verbetering van onze eigene instellingen. En ligt in de vergelijking van de vaak parallellopende evolutie van de moderne rechtssystemen geen ruim veld open voor wetenschappelijke navorsching?

Wij stellen ons voor een kort overzicht te geven van de activiteit van twee belangrijke centra voor vergelijkende rechtsstudie: het Istituto di Studi Legislativi te Rome en de onlangs opgerichte Internationale Vereeniging voor Financieel en Fiscaal Recht (Den Haag).

### I.

#### ISTITUTO DI STUDI LEGISLATIVI.

Het Istituto di Studi Legislativi werd gesticht te Rome in 1925, onder auspiciën van de Società Italiana per il progresso delle scienze. Voorzitter is thans Z. E. Mariano d'Amelio, Eerste Voorzitter van het Italiaansche Verbrekingshof. De praktische leiding werd van af de oprichting toevertrouwd aan den ijverigen bezieler van het instituut, Prof. Salvatore Galgano, Secretaris Generaal, Hoogleraar aan de Universiteit van Rome. Naast de

gewone leden, allen van Italiaansche nationaliteit, telt het instituut een groot aantal briefwisselende leden, verspreid over heel de wereld. De zetel is gevestigd te Rome, Palazzo di Giustizia.

Doel van het instituut is: ten eerste, door sociologische, economische en historische onderzoeken, alsook door studie van vreemde rechtsstelsels, den wetgever den weg te wijzen naar mogelijke verbetering van de nationale instellingen — ten tweede, de eenmaking van het recht. Het spreekt van zelf dat deze eenmaking noch mogelijk noch zelfs wenschelijk is voor ieder deel van het recht en voor alle landen: unificatie van het recht dringt zich maar op wanneer blijkbaar zeer groote voordeelen daaruit te verwachten zijn voor de betrokken Staten, zooals op het gebied van het Wisselrecht, het Zeerecht, het Luchtvaartrecht, enz. . .

De middelen door het instituut aangewend om dit dubbel doel te bereiken zijn o.m. het verzamelen van een zeer uitgebreide documentatie en het uitgeven van een reeks publicaties waardoor het Istituto di Studi Legislativi bij de comparatisten van alle landen welverdiende vermaardheid verwierf. Deze publicaties zijn verdeeld in acht groepen.

1. *Annuario di Diritto Comparato e di Studi Legislativi*. (L. 360. Gratis voor leden van het instituut). Dit jaarboek voor vergelijkend recht en wetgevingsstudien, waarvan reeds 14 lijvige boekdeelen zijn verschenen, is de oudste periodiek van het instituut. Het bevat artikels over buitenlandsch recht en rechtsvergelijking, alsmede mededeelingen en critische bibliografie (Eerste Deel). Het tweede deel geeft een overzicht van het rechtsleven in bijna alle beschaaftde landen: kronieken over wetgeving, rechtspraak en juridische literatuur. Uit dit tweede deel van het jaarboek ontstonden een na een de nieuwe periodieken van het instituut, waarin over het Italiaansch en het buitenlandsch recht een uitvoerige documentatie wordt verstrekt, waarvan dan een beknopte samenvatting in het *Annuario* wordt opgenomen.

2. *Legislazione Internazionale* (L. 240). In deze serie (Zes boekdeelen van ruim 1200 bl. elk) verschijnt ieder jaar, voor een twintigtal landen, een inventaris van de nieuwe wetten, decreten en besluiten van algemeen belang: zeer belangrijke teksten worden in extenso

afgedrukt, zoodat, met deze verzameling, het instituut een internationale codex aan 't vormen is.

3. *Repertorio della Legislazione Mondiale* (L. 320). Het alfabetisch repertorium van de wereldwetgeving (het vierde deel kwam van de pers in 1935) is anders opgevat dan de internationale wettenverzameling. Alle belangrijke wetten en decreten uitgevaardigd gedurende het jaar in de verschillende landen worden hier gegroepeerd naar hun voorwerp, en dan gerangschikt onder slagwoorden. Wil men b.v. de maatregelen bestudeeren welke in het buitenland genomen werden betreffende de eenheidsprijzenwinkels en de grootwarenhuizen, dan volstaat het dit woord op te zoeken in elken jaargang van het repertorium om een volledige lijst te vinden van de wetten en besluiten over dit punt, met aanduiding van de vindplaats in de officieele publicaties.

4. *Bibliografia Giuridica Internazionale* (L. 220). Zoowel de juridische werken uitgegeven in boekvorm als de artikels in tijdschriften, worden jaarlijks in deze bibliografie vermeld. Voor elk land wordt aldus een systematische catalogus opgemaakt: studien van algemeenen aard, Rechtsfilosofie, Rechtsgeschiedenis, enz. Groote rubrieken zooals Burgerlijk Recht worden verder onderverdeeld in: Personenrecht, Familierecht, Zakenrecht, Erfrecht, enz... In de eerste aflevering van het laatst verschenen boekdeel (IV) telt men, voor de Belgische rechtsliteratuur 1936, 632 nummers, waaronder een zestigtal betreffende studien in 't Nederlandsch.

5. *Giurisprudenza Comparata di Diritto Internazionale Privato* (L. 180, 3 boekdeelen). Voor de beoefenaars van het Internationaal privaatrecht zijn kennis van vreemde rechtsstelsels en contact met de opvattingen van juristen uit andere landen onontbeerlijk. Deze periodiek van het Istituto di Studi Legislativi zal dit ten zeerste vergemakkelijken. De plaatselijke correspondenten verzamelen elk jaar de rechterlijke uitspraken uit hun land: de arresten van het opperste gerechtshof verschijnen in den oorspronkelijken tekst, terwijl van de andere arresten en vonnissen slechts de korte inhoud wordt gedrukt. Wat hier de voortreffelijke methode van het instituut kenstetst is dat er critische aantekeningen onderaan de uitspraken worden geplaatst, niet alleen van hem die de rechtspraak heeft ver-

zameld, maar ook van een buitenlandschen jurist. Zoo wordt b.v. de Belgische jurisprudentie beoordeeld door een Italiaan, de Duitse door een Franschman, enz...

6. *Giurisprudenza Comparata di Diritto Commerciale, Marittimo, Aeronautico, Industriale e d'Autore* (L. 100, 2 boekd.). Met het uitgeven van deze periodiek wil het instituut de eenmaking van het recht bevorderen in een domein waarin, zooals reeds gezegd, unificatie van de juridische instellingen uiterst wensche-lijk is en trouwens reeds werd verwezenlijkt in zekere gevallen: Handelsrecht te lande en ter zee, Luchtvaartrecht, Nijverheidswetgeving en Auteursrecht. De werkwijze is dezelfde als voor de rechtspraak t.z. Internationaal privaatrecht.

7. *Giurisprudenza Comparata di Diritto Corporativo, Sindacale e del Lavoro* (L. 100, Eén boekd.). Zelfde opmerkingen als voor de periodieken ontleed onder nrs 5 en 6.

8. *Giurisprudenza Comparata di Diritto Civile* (L. 100). Van de jongste periodiek van het instituut verscheen het eerste boekdeel in 1938 (2 afleveringen, 416 en 440 bl.). Daarin leest men o.a. een uiterst verzorgde kroniek (311 bl.) over de Italiaansche rechtspraak 1933-1937 ter zake Personen- en Familierecht (door Prof. Funaioli) en Zakenrecht (Prof. de Martino), met aantekeningen van den bekenden Franschen civilist, Prof. H. Vialleton, van de Universiteit te Montpellier. Verder ligt een nieuwe uitgave van het instituut in voorbereiding: overzicht van de rechtspraak van de opperste gerechtshoven van de verschillende landen voor de periode 1925-1935.

Deze publicaties verschijnen in de Italiaansche taal: teksten van wetten en rechterlijke uitspraken, alsook titels van juridische studiën worden echter opgenomen in de taal waarin zij werden opgesteld. Voor hen die het Italiaansch niet gemakkelijk zouden lezen wordt bij de artikels van het *Annuario* een samenvatting gevoegd in het Engelsch, het Fransch en het Duitsch. De alfabetische registers (zooals dat van het repertorium van de wereldwetgeving) verschijnen in de vier talen: Italiaansch, Engelsch, Fransch, Duitsch. Zulks is meestal ook het geval met den korten inhoud van de rechterlijke uitspraken.

De snelle vooruitgang van de vergelijkende rechtswetenschap is o.i. grootendeels te danken aan het Istituto di Studi Legislativi. Voor

den comparatist die over de uitgaven van het instituut beschikt is het zoo lastig probleem van de documentatie praktisch opgelost. Door zijn streng wetenschappelijke leiding, zijn bewonderenswaardige organisatie, de ijver en de tucht onder zijne correspondenten bracht het instituut een monumentaal werk tot stand, tot eer van de Italiaansche wetenschap en ten dienste van de juristen aller landen.

## II.

### DE INTERNATIONALE VEREENIGING VOOR FINANCIËEL EN FISCAAL RECHT.

De Internationale Vereeniging voor Financieel en Fiscaal Recht werd opgericht te 's Gravenhage op 12 Februari 1938. Tot voorzitter werd gekozen de Heer C. W. Bodenhuisen, oud-directeur van Financiën, oud-Vice-President van den Raad van Nederlandsch Indië. In het bestuur zetelt onze landgenoot, Prof. Dr Paul Coart-Frésart, Hoogleraar aan de Universiteit van Leuven. De zetel van de vereeniging is gevestigd te 's Gravenhage (Jan van Nassastraat, 29).

Luidens artikel 2 van de Statuten stelt de vereeniging zich ten doel de bestudeering van het internationaal en vergelijkend recht der financiën, in het bijzonder van het internationaal en vergelijkend belastingrecht, met de daarmee samenhangende financieele en economische vraagstukken.

Op het eerste gezicht schijnt het belang van de rechtsvergelijking niet zeer groot te zijn op het gebied van belastingen. Wellicht is geen deel van het recht meer nationaal dan het fiscaal recht: in elk land groeit het belastingstelsel uit den economischen en politieken toestand, de behoeften van de schatkist, enz... Vergelijkende studie van de fiscale wetten is nochtans noodzakelijk, zoowel voor hen die het belastingwezen alleen beschouwen als een voorwerp voor theoretische studie als voor hen die de fiscale vraagstukken meer uit een praktisch oogpunt bekijken: belasting van ondernemingen met internationale belangen, mid- delen om dubbelen aanslag van het zelfde inkomen te vermijden, enz...

De Internationale Vereeniging voor Financieel en Fiscaal Recht ontwikkelde zich snel van af haar oprichting. Twee belangrijke resultaten werden door haar reeds bereikt.

Het eerste is de oprichting van een Internationaal Belastingdocumentatie Bureau (gevestigd te Amsterdam, Heerengracht, 196) waarvan de hoofdleiding werd opgedragen aan Prof. Dr J. P. A. Adriani, Hoogleraar in het belastingrecht aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam.

Ten tweede mocht de Vereeniging reeds uitnodigingen sturen tot bijwoning van het eerste Internationaal Belastingcongres, dat zal plaats vinden op 12-15 Juli 1939 te 's Gravenhage. Een twintigtal rapporten werden ontvangen over de beide congresonderwerpen: 1) De belastingheffing over de winsten van naamloze vennootschappen met internationale belangen, en 2) Zou de zelfstandigheid (autonomie) van het belastingrecht van gunstigen invloed kunnen zijn op het totstandbrengen van internationale overeenkomsten? De be-

spreking van de rapporten belooft uiterst leerrijk en interessant te zijn!

Wij zijn ervan overtuigd dat de Haagsche vereeniging het centrum wordt voor de vergelijkende studie van het financieel en fiscaal recht. Dat de vereeniging haar zetel heeft in Nederland en dat haar bestuur vooral uit Nederlandsche fiscalisten werd samengesteld beschouwen we als zeer gunstige omstandigheden. De Financierwetenschap kende steeds een hoogen bloei in Nederland. De Nederlandsche Vereeniging voor Belastingwetenschap, die sinds enkele jaren de oprichting van de Internationale Vereeniging voorbereidde, liet reeds, op het gebied van het fiscaal recht, publicaties van het allereerste gehalte verschijnen. Dit laat ons toe het beste te verwachten voor de toekomst en de wetenschappelijke activiteit van de nieuwe vereeniging.

J. VAN HOUTTE.

## Studiecentrum voor administratieve Wetenschappen.

Een der interessantste bijdragen tot de kennis van de administratieve rechtspraak, gewijd aan den « Raad van State », die bovendien voor de wetenschappelijke ontwikkeling van het Vlaamsch wezen in het bestuur typeerend is, was de openbare zitting van het « Studiecentrum voor administratieve wetenschappen » geweest.

Zaterdag 17 Juni, namiddag, vergaderde dit organisme onder voorzitterschap van den heer H. de Coster, rechter, in de ruime zaal van het Assisenhof te Brussel, waar ook aanwezig waren: Hunne Excellencies de heeren Devèze, Minister van Binnenlandsche Zaken, en Graaf Carton de Wiart, Minister van State; de heeren Jamar, Eerste President van het Hof van Verbreking; Hodum, raadsheer in, en Hayoit de Termicourt, advocaat-generaal bij het Hof van Verbreking; van den Hold, raadsheer in het Rekenhof; van Laethem, Warlomont, Colard, van het Hof van Beroep; de heeren senatoren Urban en van Remoortel, en Kamerleden oud-Minister de Schrijver, Kluyskens, van Glabbeke, Romsée, Vossen, secretaris-generaal; van Billoen, directeur-generaal van de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas; Bajard, Biebuick, Lessoir, directeur-generaal; de heer van Campenhout, afgevaardigde van den Eersten Minister; Prof. Vauthier en Prof. van Geyt, cabinets-

chefs; verder de heeren Beekaert, afgevaardigde van den heer Minister van Justitie; Praet en Ceulemans, respectievelijk aangesteld door de heeren Ministers van Economische Zaken en van Openbare Werken, en talrijke personaliteiten uit de wereld van gerecht, balie en bestuur.

Na erop gewezen te hebben dat administratief recht vóór de Fransche revolutie collectief was, en na de Fransche revolutie ook individueel geworden is, herinnerde de voorzitter aan onzen ouden Raad van State, door Keizer Karel in 1531 in het leven geroepen om de bestuurlijke geschillen tusschen Vlaanderen, Brabant en andere publiekrechtelijke lichamen in de Nederlanden te regelen. De benaming « Raad van State », « Conseil d'Etat », werd uit Nederland door Napoleon overgenomen, in ruil met « Conseil du Roi », voorheen in Frankrijk de benaming van het hooge administratieve rechtscollege.

Onze lezers vinden hieronder de merkwaardige rede van den heer Minister Devèze, waarin hij voor de eerste maal in het openbaar, de grondgedachten van de huidige regeering nopens het belangrijk vraagstuk van het wederoprichten van een Raad van State in ons land verkondigt.

De heeren De Vries, eere refendaris van den Raad van Staat te 's Gravenhage, en Croquez, advocaat bij den Raad van State te Parijs, die Fransch sprak, zetten achtereenvolgens de evolutie uiteen van de administratieve rechtspraak in Noord-Nederland en Frankrijk, waaruit bleek, dat in Europa een sterke neiging bestaat om de juridictioneele macht der administratieve rechtspraak uit te breiden.

Prof. Kluyskens nam daarna de verdediging op van de beginselen in het wetsontwerp van de Kamer neergelegd, terwijl Prof. Orban, aan de hand van het boek van den Griekschen rechtsgeleerde Andreadès, wees op den drang van de Staten om, naar het voorbeeld van den Franschen « Conseil d'Etat », een bindende administratieve rechtspraak in te richten.

Van deze leerzame debatten wordt eerlang een volledig verslag in brochurevorm ten grieve der leden van het « Studiecentrum voor administratieve wetenschappen » bezorgd.

\* \* \*

### Rede van M. Devèze, Minister van Binnenlandsche Zaken.

Mijne Heeren,

Door de instelling van den Raad van State als onderwerp uwer studiën te nemen, heeft U uwe leden willen toerusten met klare en vaste begrippen over een vraagstuk dat het Parlement eerstdaags andermaal gaat te behandelen krijgen en ontegensprekelijk, sinds de stichting van het Koninkrijk een der gewichtigste hervormingen van het Belgische publiek recht is.

Mijn deelneming aan uwe werkzaamheden — en ik verheug me, hier reeds bij den aanvang het woord te mogen voeren — zal er in bestaan U heel bondig te verklaren welke verwachtingen de Regeering op de nieuwe instelling meent te mogen bouwen. Want de Regeering koestert de oprechte hoop dat het initiatief zal slagen en meteen de bestaanvoorwaarden van den Staat zal verbeteren. Weliswaar, hebben booze geesten de gedachte verspreid dat de Regeering weinig zou voelen voor de ontwikkeling van een rechtscollege dat tot taak zou hebben haar handelingen te controleeren, ja, zelfs een dam op te werpen tegen haar willekeur. Doch zulke gedachte vermeidt zich aan de oppervlakte der dingen. Het vraagstuk is heel wat ingewikkelder. Ik ben, in tegendeel de overtuiging toegedaan dat het gezag eener Regeering verhoogt wanneer hare handelingen in de oogen der onderhoorigen omringd zijn van het prestige, dat de naleving der wet afdwingt, en steunen op de uitvoering van beslissingen der rechtspraak. Willekeur daarentegen, is voor iedere Regeering een gevaarlijke machtsbegoocheling.

Ik meen te mogen verklaren dat de instelling van een Raad van State *meer orde* zal scheppen in

het bestuur van het land en een *gevoelige vooruitgang van het recht* zal beteekenen.

*Meer orde.*

Wanneer men thans de studie van een onderdeel van het publieke en administratieve recht ter hand neemt, valt al dadelijk op dat een buitengewone verwarring van wets- en reglementsbepalingen is komen woekeren rond het, op zichzelf reeds ingewikkeld, geheel van begrippen, welke wij van oudsher hebben leeren toepassen. Al de nieuwe aangelegenheden, waarmee de Staat zich in te laten heeft, worden er door beheerscht. Doordien ze echter alle logische orde of stelselmatigheid missen, vaak in der haast zijn opgesteld en zelfs voorgaande bepalingen negeeren, geeft de toepassing er van aanleiding tot een verwarring en een onzekerheid die zoowel voor de belangen der particulieren als voor die van den Staat hoogst schadelijk uitvallen.

Meent nu niet dat dit beeld opzettelijk somber gesteld is. Schier iederen dag komen de exegeten van het administratief recht met nieuwe voorbeelden van teksttegenspraak aandragen. De volle maat van de verwarring waarin onze administratie verkeert wordt allicht aangetoond door het verbijsterende getal administratieve rechtscolleges, die voor de toepassing der reglementen te waken hebben. Professor Lespès, van de Brusselsche Universiteit, gaf op 23 April 1934 in een mededeeling voor de rechtsgeleerde faculteiten des Lands een opsomming van de hier te lande gebruikte juridictioneele stelsels, waarin zoo maar tachtig verschillende gevallen voorkwamen.

Bovendien verklaart hij dat zijn opgave onvolledig is omdat er instellingen zijn, die aan de nauwkeurigste opsporingen ontsnappen. Sinds 1934 is deze opsomming wellicht nog toegenomen.

U zult allicht begrijpen dat deze rechtscolleges — op enkele uitzonderingen na — niet als rechtsorganen kunnen beschouwd worden. Er bestaat te hunnen opzichte geen eenheid in de regeling van vorm en rechtspleging, geen organisatie van de rechten der verdediging, geen werkelijke behandeling, geen waarborging van den eerbied, bij de toepassing van bijzondere reglementeeringen, van de algemeene rechtsbeginselen. Kortom, wanorde in de uitwerking van de toepassingsregelen en wanorde in de controle hunner toepassing.

Ik zie in de opdracht van den Raad van State een middel om deze onvaste materie te beheerschen en om er geleidelijk beginselen uit af te leiden.

Hij zal daartoe de gelegenheid hebben, wanneer hij, als *Afdeeling Wetgeving* zal zetelen en de leden der Regeering of de Kamers zijn advies zullen inwinnen omtrent den tekst van ontwerpen van wetten of algemeene verordeningen.

Doch hij zal daartoe de macht hebben wanneer hij zal zetelen als *Afdeeling Administratie* en inzonderheid vernietigingsgeschillen zal hebben te behandelen.

U kent de wederwaardigheden van het ontwerp en U weet hoe de voortreffelijke rechtsgeleerden,

die de voorvechters er van waren, hebben moeten ijveren om de gedachte te doen ingang vinden dat de Raad van State rechtsbevoegdheid zou bezitten om de verordeningsbepalingen en de handelingen van het gezag, welke tegen de wetten indruischen, te vernietigen. De indruk hieromtrent verwekt door een mededeeling van den heer Louis Wodon in de Academie, waar deze rechtsgeleerde zich ten gunste van de thesis der vernietigingsgeschillen uitsprak, terwijl hij er vroeger niet voor te vinden was, is kenschetsend voor het belang dat de juridische kringen er in stellen.

Sommigen schenen van meening dat de geschillen tot vernietiging er toe zouden leiden het gezag van den Staat te ondermijnen en onze grondwet den genadeslag zouden toebrengen.

Wij weten dat deze vrees ongegrond is en integendeel de hoop mag worden gekoesterd dat, dank zij de vernietigingsmacht, de Raad van State, de overheden, welke onberaden beslissingen nemen of ondoordachte teksten opmaken, er toe zal dwingen aan deze verkeerde praktijken te verzaken en binnen de juridische normen te blijven.

Bovendien is het niet moeilijk te voorspellen dat een reorganisatie van de administratieve rechtscolleges van den eersten graad zal worden vergemakkelijkt door het bestaan van den Raad van State, welke een onmisbaar orgaan van eenheid en vereenvoudiging is.

Ik heb er aan gehouden wat langer over de geschillen tot nietigverklaring uit te wijden omdat ik deze nieuwigheid in België van meer belang acht voor den vooruitgang van den Staat en van het recht, dan de instelling van geschillen van wijzen, welke in het wetsontwerp, — alleszins gedeeltelijk — geschillen van vergoedingen genoemd worden.

In België, waar, sinds het arrest van het Hof van Verbreking dd. 5 November 1920, de bevoegdheid der gewone rechtbanken is uitgebreid geworden tot de meeste gevallen onder de geschillen omtrent vergoedingen, omvatten deze geschillen dus enkel nog de sporadische gevallen waarin de particulier schade ondervindt wegens een fout of behandeling der administratie, niet vallende onder de definitie der aquilijnsche fout. De bijkomstige bevoegdheid door de rechtbanken aan den Raad van State overgelaten, heeft alleen nog betrekking op een beperkt bijkomstig gedeelte, dat in het recht nog geen bepaalde plaats kon vinden. Op dit gebied leek het verkieslijk het treffen van de beslissing zelf aan de Regeering op te dragen en de bemoeiing van den Raad van State tot het uitbrengen van een gemotiveerd advies te beperken.

Voor sommige speciale zaken zullen zich nochtans geschillen van wijzen voordoen. Aldus o. m., de geschillen omtrent de geldig- of ongeldigverklaring der gemeenteraadsverkiezingen. Het komt inderdaad ten zeerste wenschelijk voor dat deze «processen», want het zijn echte processen, waarbij een oordeel dient geveld over de geloofwaardigheid van een bewijs, de waarde van een precedent, de omstandigheden waarin een feit zich voordeed, beslecht worden door een college dat, los van alle politiek, de feiten zuiver objectief beschouwt. Later

kan trouwens de bevoegdheid tot wijzen van den Raad van State, door middel van wetten en voor die aangelegenheden als er bij bepaald, verder uitgebreid worden.

#### Vooruitgang van het recht.

Dat de organisatie van een administratief rechtscollege, dat wegens zijn zelfstandigheid en zijn vorming naast de gewone rechtbanken kan geplaatst worden, de ontwikkeling van het recht zal bevorderen, is best te begrijpen.

Ik wees reeds op de rol van de Afdeling Wetgeving. Wij mogen de hoop koesteren dat dank zij deze afdeling de zoo bekende kwaal der «gebrekkige opmaking der wetteksten» gedeeltelijk, zoo niet geheel, zal ondervangen worden.

Hier wil ik U echter over een meer bijzondere zijde der kwestie spreken. Een der groote leemten die thans in onze administratie te vinden is, is wel het *gemis aan rechtspraak*.

Immers, wat den rechts- en andere geleerden, magistraten, advocaten en studenten zoo kostbaar bij hun arbeid is, namelijk de doorlopende publicatie van de beschikkingen der hoven en rechtbanken, ontbreekt op het gebied van het administratief recht.

Dat wil niet zeggen dat de besturen de vorige beslissingen uit het oog verliezen wanneer zij een moeilijkheid oplossen, en dat zelfs, in sommige zaken, de herhaling van gelijkaardige beslissingen niet een soort rechtspraak vormt.

Maar deze beslissingen omtrent bijzondere zaken, die niet aan de bekendheid overgeleverd worden, die aan ieder departement eigen zijn en geen invloed uitoefenen op de beslissingen welke in andere departementen genomen worden, terwijl de toepasbare beginselen gelijk zijn, mogen niet als een der grondslagen van het recht beschouwd worden in dezelfde mate als het indrukwekkend geheel dat door de rechtspraak gevormd wordt, zoo bijvoorbeeld in civiele zaken.

In de beslissingen der hoven en rechtbanken vinden wij voorzeker de uitdrukking van sommige juridische beginselen in bestuurszaken en in de gespecialiseerde publicaties verschijnen beslissingen van de besturen, doch, wat belang daar ook moge in besloten liggen, dit vormt niet datgene wat ik den naam van rechtspraak geef.

Welnu, wij weten allen wat het recht verschuldigd is aan de methodische studie van gemotiveerde beslissingen waarin de rechtsgeleerden de werkelijkheid der feiten aan de theorieën toetsten. Wij weten allen welk overwegend scheppingsaandeel de rechtspraak draagt bij den vooruitgang van het recht.

Daarom mag ik met betrouwen de hoop uitspreken dat omheen den Raad van State een nieuwe rechtsliteratuur zal ontstaan, welke onmiddellijk aan de praktische rechtsgeleerden diensten zal bewijzen en de grondstof voor de opzoekingen der rechtsgeleerden van morgen zal vormen.

Zooals U ziet, is het werk waarvan de Regeering de verwezenlijking verwacht, dank zij den Raad van State, van grooten omvang. Het is even-

wel niet gewaagd het welslagen er van met vrouwen tegemoet te zien. Wij weten met hoeveel volharding en zelfstandigheid de Belgische Magistratuur steeds haar taak vervuld heeft. Wij zijn overtuigd dat de Raad van State, steunend op dit schitterend voorgaande, in denzelfden geest zijn medewerking zal verleen tot den opbouw van het Belgisch recht.

Ik kan niet genoeg herhalen dat het welslagen op dit gebied afhangt van het zedelijk en zelf-

standigheidsgevoel. Ik durf verklaren dat het onze medeburgers niet aan deze deugden mangelt.

Ik ben ervan overtuigd dat uwe werkzaamheden ruimschoots zullen bijdragen om de openbare meening voor te lichten omtrent de hoge draagwijdte van de hervorming en ik druk den wensch uit dat zij de volle aandacht mogen hebben van hen die de zware taak aanvaard hebben deze nieuwe instelling op concrete en definitieve wijze te verwezenlijken.

## RECHTSPRAAK

319

### HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 11 Mei 1939.

Voorzitter : M. Soenens, raadsheer d.d. voorzitter.

Raadsheer, verslaggever : M. Istas.

Op. Min. : M. Gesché, procureur-generaal.

VOORZIENING IN VERBREKING. — RECHTS-  
PLEGING, ART. 143 (KON. BESL. Nr 224 VAN  
24 DECEMBER 1935, ART. 1). — WETBOEK VAN  
BURG. RECHTSPL. — NIET TOEPASSELIJK OP  
VOORMELDE PROCEDUUR.

HUWELIJK. — UITERLIJK BEZIT VAN DEN HU-  
WELIJKEN STAAT. — OVERLEGGING VAN DE  
AKTE VAN HUWELIJKSVOLTREKKING. — VOR-  
DERING TOT NIETIGHEID VAN HET HUWELIJK  
WEGENS HEIMELIJKHEID. — INGELEID DOOR  
DE ECHTGENOOTEN. — NIET ONTVANKELIJK-  
HEID

*Artikel 1 van het Koninklijk Besluit n° 224 van 24  
December 1935 dat art. 143 van het Wetboek van  
Burgerlijke Rechtspleging wijzigt is niet toepasselijk  
op de rechtspleging voor het Hof van Verbreking.*

*De echtgenooten zijn niet ontvankelijk in hun vordering  
tot nietigheid wegens verborgenheid van hun huwe-  
lijk indien uiterlijk bezit van den huwelijken staat  
aanwezig is en de akte van huwelijksvoltrekking  
overgelegd wordt.*

De Ridder t/ Gysel.

*Advies van den heer Procureur Generaal Gesché :*

De grond van niet ontvankelijkheid door ver-  
weerster tegen de voorziening aangevoerd, schijnt  
ons niet te mogen aangenomen worden.

Door zijn arrest van 3 Februari 1938 (P. 1938  
I. 33) heeft het Hof beslist, dat het Kon. Besluit  
224 van 24 November 1935, zooals overigens geheel  
het wetboek van burgerlijke rechtsvordering waar-  
in het is ingelijfd, op de procedure van het ver-  
brekingshof niet toepasselijk is.

Moest het anders zijn, zou, ons dunkens, een  
redelijke verklaring van dit K. B. nog leiden tot  
het vaststellen dat het, in het onderhavig geval,  
nageleefd werd.

Het eischt de overlegging bij uitgifte of regel-  
matig afschrift, van de aangeklaagde beslissing.

Welnu eensluitende afschriften en van de be-  
slissing van den eersten rechter en van die in  
beroep geveld en waartegen de voorziening is ge-  
richt, werden samen met deze door aanlegger inge-  
diend.

Het eischt ook overlegging bij uitgifte of regel-  
matig afschrift van de «slotsom der conclusiën» en  
in voorkomend geval van de uittreksels uit de  
andere akten van de rechtspleging die noodig zijn  
om het voorwerp en de gronden van de vordering  
te bepalen.

Maar die laatste woorden van het voorschrift  
doen klaar uitschijnen wat het eigenlijk bedoelt in  
zijn geheel, en dat is : al wat noodig is om het Hof  
van Verbreking in staat te stellen met volle kennis  
van zake, op de voorziening uitspraak te doen. Dit  
behelst natuurlijk de juiste bepaling der betwisting  
welke de partijen aan het beslechten van den rechter  
onderworpen hebben en daaraan past, in den regel  
de benaming : «de slotsom der conclusiën».

Maar niettegenstaande het afschaffen der kwali-  
teiten waarin de slotsom der conclusiën vroeger  
moest opgenomen worden, belet niets dat, wat eigen-  
lijk die slotsom uitmaakt, zooals we deze even  
bepaalden, nog kunne gevonden worden in den tekst  
der beslissing zelve die door den rechter werd  
uitgesproken, zooals ze weergegeven wordt in de  
schriftelijke opstelling er van.

En wanneer zulks het geval is dan komt het  
toevoegen bij het afschrift der beslissing van het-  
geen het nieuw artikel 143 van het wetboek van  
burgerlijke rechtsvordering aanduidt onder de  
benaming de «slotsom der conclusiën» voor als  
iets gansch overbodig en dat niet mag aanzien  
worden als nog werkelijk door dit artikel gevergd.

De draagwijdte eener wetsbepaling moet worden  
gemeten naar de behoefte in dewelke die wetsbepa-  
ling heeft willen voorzien. Is aan die behoefte gansch  
voldaan op een andere wijze dan die welke letterlijk  
is voorgeschreven, kan er van overtreding der wet  
geen sprake meer zijn.

Die regel van gezonde rede dringt zich bijzonder  
op, dan wanneer, zooals het hier het geval is, wat  
volgens de letter voorgeschreven is iets is dat in de  
werkelijkheid niet steeds gebeuren moet of kan.

«De slotsom der conclusiën» zegt dit artikel,  
maar er zijn gevallen waar er voor den rechter ten

gronde geen schriftelijke conclusiën door de wet voorgeschreven worden. Alzoo namelijk voor de gedingen die voor het Vredegerecht worden behandeld. Wanneer dus het voor het Hof van Verbreking aangeklaagd vonnis geveld werd zonder dat er feitelijk conclusiën genomen werden en dat er ook geene moesten genomen worden, dan vervalt van rechtswege het voorschrift dat dienaangaande in het nieuw artikel 143 voorkomt. In die gevallen zal wat het Hof van Verbreking onontbeerlijk weten moet, namelijk : «welke was in haren laatsten staat de betwisting?» noodzakelijk op een andere wijze moeten te kennen gegeven worden. En die andere wijze zal normaal deze zijn, welke wij hooger aanwezen, d. i. het opgeven door den rechter in den opstel zijner beslissing wat de partijen hem eindelijk ter oplossing hebben gegeven.

Welnu, ter zake, wat vinden wij te lezen in de afschriften van de beslissingen aan het Hof onderworpen, namelijk van deze van den eersten rechter welke in beroep bevestigd werd? Eene zoo nauwkeurig mogelijke bepaling der wederzijdsche beweringen der partijen, wat eischer heeft gevorderd en wat daartegen door verweerster opgeworpen werd, zoowel in feite als in rechte. Alles wat de slot-som der conclusiën geweest is komt alzoo in die afschriften voor, en bijgevolg zou de ware zin van het nieuw artikel 143 miskend worden, indien het Hof moest beslissen dat het voorschrift van dit artikel niet nageleefd werd en om die reden de voorziening niet ontvankelijk zou zijn.

#### Over den grond :

Heel het vraagstuk dat aanleiding was tot het eenig middel der voorziening, komt neer op de juiste verklaring van artikel 196 van het Burgerlijk wetboek dat aldus luidt :

Wanneer er uiterlijk bezit (van den huwelijken staat) aanwezig is en er een akte van huwelijksvoltrekking, ten overstaan van den officier van den burgerlijken stand vertoond wordt, zijn de echtgenooten respectievelijk niet ontvankelijk om de nietigheid van die «akte» te vragen.

Moet in die beschikking het woord «akte» letterlijk opgevat worden, dusdanig dat het alleen de nietigheid van de *akte* van huwelijksvoltrekking zou kunnen gedekt worden door het uiterlijk bezit, of wel wordt door dit woord het huwelijk zelf bedoeld?

Er werd daaromtrent in het verleden veel getwist, maar wij meenen te mogen zeggen, dat alleen, die tweede opvatting verdedigbaar is, en daar ons persoonlijk gevoelen dienaangaande heelemaal overeenstemt met de tegenwoordige rechtspraak en rechtsleer, denken wij ons te mogen onthouden onze redenen daartoe uiteen te zetten.

Wij zullen ons beperken met hier over te schrijven wat daaromtrent door Depage in zijn «*Traité élémentaire de droit civil*, Boek I, blz. 580 en 581, Nr 654 wordt gezegd, waarbij wij ons zonder het minste voorbehoud neerleggen :

«Au lieu de prendre le mot «*acte*» comme le » contexte l'exige, dans le sens d'*instrumentum*, la » jurisprudence, le prend dans le sens de nego-

» tium. Elle y voit le mariage et non sa preuve. Et » elle parvient ainsi à valider, s'il y a possession » d'état d'époux, le vice de forme qui se trouve » dans la célébration même du mariage : la clan- » destinité. Tous les auteurs approuvent cette » jurisprudence extensive, qui est non seulement » humaine mais encore juridique, la publicité de la » possession d'état réparant le vice de clandestinité » de la célébration».

Ons persoonlijk oordeel gaat zelfs wat verder : het is dat het gebruik in artikel 196 van het woord «akte» enkel aan een onachtzaamheid van den wetgever toe te schrijven is, zoodanig het dekken van een gebrek in den vorm van de huwelijks-voltrekking zelf door het uiterlijk bezit van den huwelijken staat zich in gezonde rede, opdringt.

Dit schijnt ook wel de zienswijze van den Nederlandschen wetgever geweest te zijn, wanneer hij ons artikel 196 overnam mits hij de beschikking er van in de volgende bewoordingen vaststelde :

Artikel 147 van het Burgerlijk Wetboek, lid 3 :

« Wanneer er uiterlijk bezit van den huwelijken » staat aanwezig is, en er eene akte van huwelijks- » voltrekking, ten overstaan van eenen ambtenaar » van den burgerlijken stand verleden, vertoond » wordt, zijn de echtgenooten niet ontvankelijk om, » ten gevolge van dit artikel, de nietigheid *des huwe- » lijks*, te vragen».

Die overwegingen schijnen ons voldoende om, zonder aarzelen, tot het verwerpen der voorziening te mogen besluiten.

#### Arrest

Gehoord Raadsheer Istas in zijn verslag en op de conclusiën van den heer Gesché, Prokureur Generaal ;

Gelet op het bestreden arrest, door het Hof van Beroep te Gent op 8 April 1938 tusschen partijen gewezen ;

Omtrent de exceptie van niet-ontvankelijkheid op art. 1 van het Koninklijk Besluit Nr 224 van 24 December 1935 gesteund, en afgeleid uit het gebrek aan overlegging van het afschrift of regelmatig uittreksel van de slot-som der genomen conclusiën, evenals van alle andere akten der rechtspleging, noodzakelijk om het voorwerp en de redenen van den eisch te bepalen ;

Overwegende dat, voornoemd K. B., enkel betrekking heeft op de rechtspleging voor de rechters ten gronde, en, bijgevolg niet toepasselijk is op de rechtspleging van het Hof van Cassatie ;

Overwegende, dat het vonnis waartegen beroep en het bestreden arrest, beide in regelmatig afschrift voorgebracht, de zaak in rechte en in feite uitleggen ; dat zij de wederzijdsche beweringen der partijen weergeven, en door de bestanddeelen welke zij aanstippen, met volkomen duidelijkheid kenbaar maken in wat de slot-som hunner conclusiën bestaat ;

Dat de exceptie van niet-ontvankelijkheid derhalve niet kan aangenomen worden ;

Omtrent het eenig middel van verbreking :

« Schending van artikelen 191 en 196 van het » Burgerlijk Wetboek, doordat het bestreden arrest

» beslist dat, van het oogenblik dat de akte van  
 » huwelijksvoltrekking vertoond wordt, het bezit van  
 » staat de vordering tot nietig verklaring van het  
 » huwelijk, op het clandestien karakter gesteund,  
 » niet ontvankelijk maakt, terwijl het vertoonen  
 » van de akte van huwelijksvoltrekking en het bezit  
 » van staat de echtgenooten alleen niet ontvankelijk  
 » maken tot het vorderen van de nietigheid van de  
 » akte van huwelijksvoltrekking, aanzien als bewijs-  
 » middel».

Overwegende dat artikel 196 van het Burgerlijk Wetboek in dien zin dient verklaard, dat het woord «acte» welk er, in fine, in voorkomt, zoowel de voltrekking van het huwelijk als den titel bestemd om deze vast te stellen, bedoelt, dat, naar de opvatting van den wetgever, de voltrekking van het huwelijk, ten opzichte van de gebreken in den vorm, op gelijken voet moet staan met de akte waarin ze is vastgesteld;

Overwegende dat, bijgevolg, bestreden arrest, door te verklaren dat de echtgenoot, hier aanlegger, niet ontvankelijk was om, op grond van de heimelijkheid, de nietigheid te vorderen van het huwelijk waarvan er uiterlijk bezit aanwezig was en waarvan de akte van voltrekking was overgelegd, de in het middel aangeduide wetsbepalingen niet heeft kunnen schenden;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening. Verwijst aanlegger in de kosten en tot de vergoeding van 150 fr. jegens verweerster.

NOTA. — Aanlegger in verbreking beweerde dat de wetgever aan het woord «acte» dat tweemaal in den tekst van art. 196 B. W. voorkomt den zin heeft gehecht van *instrumentum*. Het Hof van Verbreking heeft geacht dat het Fransch woord «acte» moest gebezigd worden omdat de Fransche tekst van art. 196 alleen wettelijke kracht heeft daar hij niet gewijzigd werd na de Wet van 18 April 1898 die de Fransche en Vlaamsche teksten der sedertdien in werking getreden wetten op gelijken voet heeft gesteld.

320

## HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

8e Kamer. — 13 Mei 1939.

Voorzitter : M. Babut de Marès.

Raadsheeren : MM. De Landsheer en Lacroix.

Op Min. : M. Van den Eynde de Rivieren.

Pl. : Mrs Percy, van Lennep, Theelen en Smolderen.

VONNIS. — BERUSTING. — BEKWAAMHEID. — SCHEIDSRECHTERLIJK BEDING. — MINDERJARIGE.

*Om in een vonnis te berusten volstaat de gewone bekwaamheid niet. Een bekwaamheid om over het recht te beschikken is vereischt. Aldus kan de moeder voogdes van haar minderjarig kind niet verzaken aan een recht dat den minderjarige toekomt; een berusting in een vonnis dat dit recht ontzegt voor den minderjarige is onmogelijk in hoofde der moeder-voogdes.*

*Een minderjarige erfgenaam is niet gebonden door het scheidsrechterlijk beding door zijn vader onderschreven.*

M. R. t/ R. E.

Gezien de voorgaande handelingen ter zake en namelijk in behoorlijken vorm voorgebracht het vonnis geveld den 20 Februari 1935, door de rechtbank van 1sten Aanleg, zetelende te Antwerpen, alsook de akte van beroep in den wettelijken tijd beteekend;

1. — Aangezien beroepene de ontvankelijkheid van het beroep betwist en daartoe, doch tevergeefs, aanvoert dat eerste en derde beroepers op 18 Februari 1937, het geschil aan scheidsrechters onderwerpen zonder het minste voorbehoud van voorziening tegen het bestreden vonnis;

dat beroepene uit dit feit afleidt dat beroepers afgezien hebben van het recht hooger beroep aan te teekenen tegen dit vonnis;

dat het dus hier gaat om een stilzwijgende berusting in die rechterlijke beslissing;

Aangezien het vooreerst vaststaat dat beroepster René Renders aanbracht;

dat haar vordering, die slechts de helft der verzekerde vergoedingen omvatte, steunde op de rechten die de huwelijksgemeenschap aan den overlevende echtgenoot verleent;

Aangezien er verder moet op gewezen worden dat de gewone bekwaamheid om een rechtsvordering in te stellen niet volstaat om in een vonnis te berusten; dat men daarvoor de bekwaamheid moet hebben om over zijn recht te beschikken gelijk staat met het verzaken aan een recht;

Aangezien ter zake zulks wel zeker het geval is; inderdaad de twee genoemde beroepers treden op, Renders als wettige voogdes en Diels Jozef als toezienden voogd over den minderjarigen Diels Jozef Gerard; de oorspronkelijke vraag werd door hem ingeleid en het vonnis a quo stelt hen in het ongelijk zooals hierna zal worden uiteengezet;

Aangezien in die voorwaarden de berusting in genoemd vonnis onvermijdelijk het verzaken aan een recht van den minderjarigen in zich sluit;

Dat dergelijke handeling aan deze beroepers niet toegelaten is, vermits het hun niet vrij staat afstand te doen van een recht van den minderjarigen dien zij wettelijk vertegenwoordigen. (Depage T. II N° 216,217);

Aangezien ten slotte nog dient opgemerkt dat beroepene's stelsel tegengesproken wordt door vaste rechtsleer en rechtspraak, die de berusting in een vonnis dat de bevoegdheid *ratione materiae* raakt, nietig en bijgevolg zonder waarde verklaren. (Rép. Prat. Dr. b. V° acquiescement n° 35);

### II. — Over de gegrondheid van het beroep.

A. — Aangezien ten onrechte de rechtbank van Eersten Aanleg zich bij het vonnis a quo onbevoegd verklaard heeft om over den voorhanden eisch te beslechten;

Aangezien immers aan het scheidsrechterlijk beding, door hetwelk wijlen Frans Diels gebonden was, een einde gesteld werd door dezes afsterven vermits zijn zoon en erfgenaam Diels Jozef Gerard, minderjarig is. Rép. Prat. Dr. B. V° Minorité n° 1314);

Dat ten andere eerste beroepster, alhoewel zij als moeder en voogdes van genoemden minderjarige, in zekere mate mag beschikken over de rechten van haar kind, echter dienaangaande niet bij machte is scheidsrechterlijke overeenkomsten te sluiten, daar de zaken van minderjarigen mededeelbaar zijn en het niet geoorloofd is zich aan de mededeeling aan het Openbaar Ministerie te onttrekken. (Ibid. n° 1313);

Dat deze uiteenzetting duidelijk bewijst dat het beroepen vonnis dient gewijzigd te worden;

B. — Aangezien de voorwaarden, gesteld bij art. 473 W. B. R. zich in 't geval waarvan sprake, vervuld zijn;

dat beide partijen inderdaad, en in eersten aanleg en voor het Hof over den grond der zaak besluiten genomen hebben en de voorgebrachte stukken bewijzen dat het vooronderzoek der zaak genoegzaam gevorderd is, zoodat deze in staat is om een eindbeslissing te bekomen;

Aangezien de partij van Mter Schreiber echter opwerpt dat de beroeping der vraag voor het Hof niet kan bevolen worden, doordat de grond van den eisch het voorwerp uitmaakt van een ander geding waarover desgevallend beroep kan komen;

Aangezien een gebeurlijke tegenstrijdigheid wel zeker niet volstaat om de goedkeuring van beroepene's bewering weg te dragen, dat men overigens uit het oog niet mag verliezen dat de scheidsrechterlijke beslissing, die door gedaagde in beroep wordt bedoeld, tot nu toe niet in kracht van gewijsde is gegaan, dat dit vonnis slechts over de rechten van eerste beroepster uitspraak gedaan heeft, wanneer het huidig geding betrekking heeft alleen op de rechten van den minderjarigen Jozef Diels, hetgeen noodzakelijker wijze onderstelt, dat eischeres in beroep de vraag niet in eigen naam aan het Hof voorbrengt, daarbij het exploit van beroep geeft duidelijk aan tegen welk deel van 't eerste vonnis en in welke mate beroep gedaan wordt;

Dat uit deze vaste gegevens bovendien nog blijkt dat in de zaak door de scheidsrechters behandeld de minderjarige Diels noch partij was, noch er in vertegenwoordigd geweest is;

### III. — Ten gronde.

A. — Aangezien de bestanddeelen der zaak en vooral de bijzonderheden welke het onderzoek van beroepene's opziener (verslagen van 11 Juni en 10 Juli 1933) aan den dag brengen, en die overigens door den behandelenden geneesheer bekrachtigd worden, duidelijk voor oogen leggen dat er een oorzakelijk verband bestaat tusschen het ongeval op 14 Mei 1933 overkomen aan Diels Frans en dezès overlijden op 23 Oogst 1933;

Aangezien beroepene, die zulks ontkent, tevergeefs gewag maakt van een tegendeskundig verslag ten haren verzoeken opgemaakt op 13 October 1937, en daaruit meent te mogen afleiden dat de deskundige door de scheidsrechterlijke beslissing van 5 Mei 1935 aangesteld, en wiens besluiten zij afkeurt, noch zekerheid, noch bewijzen bijbrengt;

Aangezien het inderdaad blijkt uit de bewoordingen der verslagen, dat beide deskundigen onwetend waren dat het slachtoffer, toen het in het water viel, op een cementen vlak terecht kwam na eerst het touw van het schip geraakt te hebben;

B. — Over de kwijting door wijlen Diels Frans ondertekend op 6 Juli 1933 en die beroepene als een geldige dading voorstelt;

Aangezien de voorwaarden die de wetgever volstrekt oplegt voor de overeenkomsten in 't algemeen ook vereischt zijn tot de geldigheid van zulkdanige handeling;

Aangezien uit het verslag door den opziener van beroepene den 10 Juli 1933, opgesteld, en waarin men op den verontrustenden toestand van het slachtoffer wijst, onbetwistbaar voorkomt dat wijlen Diels, op 6 Juli 1933, toen hij de reeds vermelde ontlasting ondertekende eene gebrekkige toestemming gaf; dat de omstandigheden waarin de kwijting afgeleverd werd, zie genoemd verslag, klaarblijkelijk bewijzen dat Diels toen geenszins bewust was of bewust zijn kon van den aard der betwiste overeenkomst;

Dat aldus de ontlasting door beroepene aangehaald niet volstaat om den eisch van beroepers te doen afwijzen;

C. — Aangezien het bedrag der gevraagde som, zooals deze opgenomen zijn in de besluiten der partijen van Mter Dries, niet betwist wordt en daarbij overeenstemt met de vergoeding en bepaald door de verzekeringspolis van 16 Maart 1931;

### Om deze redenen :

Het Hof, gelet op artikel 68 der wet van 15 Juni 1935, alle andere of strijdige besluiten van de hand wijzende, gehoord ter openbare zitting het eensluidend advies van den heer Van den Eynde de Rivieren, Substituut van den Procureur-Generaal, verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond: doet dienvolgens het vonnis a quo teniet en wijzigende, zegt dat de eerste rechter bevoegd was om van de zaak kennis te nemen en de zaak tot zich trekkende, verklaart de vraag van beroepers ontvankelijk en gegrond; veroordeelt beroepene om aan beroepers te betalen de som van 14.687,50 frank, te zamen met de wettelijke intresten van af 14 Mei 1933, datum van het ongeval aan Diels Frans overkomen; legt de kosten van het geding, zoo van eersten aanleg als van beroep ten laste van beroepene.

**Vlaamsche Juristen**

**Abonneert U op het**

**RECHTSKUNDIG  
WEEKBLAD !!!**

321

**BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN**

2e Kamer. — 31 Mei 1939.

Voorzitter : M. Moreels.

Rechters : MM. Meir en Janssens.

O. M. M. Tollebeek.

Pleiter : Mr Kreglinger.

**HUWELIJK. — INTERNATIONAAL PRIVAAT RECHT. — PERSOONLIJK STATUUT. — NIETIGE ECHTSCHIEDING. — TWEEDE HUWELIJK.**

*Wanneer een vreemdeling in een vreemde Staat een echtscheiding bekomen heeft, tegenstrijdig met zijn persoonlijk statuut, en een tweede huwelijk in België heeft aangegaan, is dit tweede huwelijk nietig en mag deze nietigheid uitgesproken worden door de Belgische Rechtbanken.*

F. t/ L.

Overwegende dat de eisch strekt tot het nietig verklaren van het huwelijk gesloten op 30 Juli 1932 tusschen partijen vóór den ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente Elsene ;

Overwegende dat aanlegster Belgisch was vóór dit huwelijk, terwijl verweerder van Nederlandsche Nationaliteit is ;

Overwegende dat blijkt uit een getuigenschrift van de gemeente 's Gravenhage, dat verweerder, gescheiden echtgenoot van M... K..., in de Registers van den Burgerlijken Stand der Gemeente, thans nog ingeschreven staat als zijnde gehuwd met een zekere H... W..., op 26 Oktober 1926 ;

Overwegende dat insgelijks blijkt uit een regelmatig voorgebracht afschrift afgeleverd door de Griffie van de Rechtbank van eersten aanleg te Brussel en bevattende de vertaling van een vonnis van het tweede gerechtelijk district van den Staat van Nevada, dat Mevrouw H... W..., de echtscheiding bekomen heeft en dat deze echtscheiding gesteund was op wreedheid en op de weigering vanwege verweerder de noodige levensmiddelen aan zijne vrouw en aan zijn kind te bezorgen ;

Overwegende dat aanlegster met reden aanvoert dat verweerder welke Nederlander is, zich aan de Nederlandsche wetgeving moet onderwerpen, dat hij in rechte nog niet gescheiden is van voormelde dame H... W..., omdat de Nederlandsche wetgeving de wreedheid en de weigering om de noodige levensmiddelen te bezorgen niet als gronden tot echtscheiding aanziet, dat verweerder bijgevolg thans nog dient beschouwd te worden als zijnde gehuwd met voormelde dame ;

Overwegende dat het huwelijk tusschen partijen te Elsene gesloten, dient te worden nietig verklaard ;

Overwegende dat inderdaad inzake huwelijk en vernietiging van het huwelijk de persoonlijke wet van partijen moet geëerbiedigd worden omdat volgens art. 170 ter van het Burgerlijk Wetboek het huwelijk tusschen Belg en vreemdeling alleen geldig is, wanneer de partijen volgens de wet van hun land wettig een huwelijk kunnen aangaan ;

Overwegende dt verweerder volgens de Neder-

landsche wet niet in de gewenschte omstandigheden verkeerde om met aanlegster te huwen ;

Overwegende dat verweerder geen wettelijk huwelijk kon aangaan ; dat immers de Nederlandsche wetgeving hem niet als gescheiden kon aanzien, vermits de gronden waarop Mme Tigler-Wybrandi haar echtscheiding in den Staat van Nevada bekomen heeft, niet volgens de Nederlandsche wetgeving volstaan om eene echtscheiding te wettigen en verweerder nog steeds te 's Gravenhage ingeschreven staat als zijnde gehuwd met voormelde vrouw ;

Overwegende dat art. 84 van het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek aan verweerder verbiedt tegelijkertijd met twee vrouwen gehuwd te zijn ;

Overwegende dat aanlegster, volgens art. 147 en 184 van het Belgisch Burgerlijk Wetboek gerechtigd is de vernietiging van het huwelijk aan te vragen ;

**Om deze redenen :**

De Rechtbank, rechtdoende bij verstek ;

Alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende ;

Gehoord den heer Tollebeek, Substituut van den Prokureur des Konings in zijn eensluidend advies gegeven in openbare zitting ;

Verklaart den eisch ontvankelijk en gegrond ;

Dienvolgens zegt voor recht dat het huwelijk gesloten op 30 Juli 1932 vóór den Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente Elsene tusschen partijen nietig is ; verklaart aldus dit huwelijk verbroken ; beveelt dat huidig vonnis zal worden overgeschreven in de Registers van den Burgerlijken Stand voor het loopend jaar, door den ambtenaar daartoe bevoegd, zoodra hem de uitgifte van het vonnis zal overhandigd worden, en dat er melding zal van gemaakt worden in den rand der akte van huwelijk van partijen ;

Verwijst verweerder in de kosten ;

Machtigt den heer Hoofdgriffier dezer Rechtbank, aan aanlegster twee uitgiften in uitvoerbare vorm van het huidig vonnis af te leveren.

NOTA. — Dit vonnis is zeer interessant want de Rechtbank had te beslissen over de belangrijke kwestie «van de internationale verworvene rechten» wat de Fransche rechtsleer noemt «Théorie des droits internationalement acquis».

De vraag doet zich als volgt voor : Indien een Belg door vreemde rechtbanken een rechtssituatie bekomt tegenstrijdig met zijn persoonlijk statuut moeten natuurlijk de Belgische rechtbanken deze beslissing niet erkennen. Ingelijks de Belgische rechtbanken mogen niet aan een vreemdeling een rechtssituatie verleenen tegenstrijdig met zijn persoonlijk statuut, b. v., de echtscheiding verleenen wanneer die onbekend is door zijn nationale wet of enkel mogelijk is voor redenen onbekend door deze nationale wet.

Doch indien zulks nochtans gebeurde wat vreemdelingen betreft in een vreemd land, mag men zich afvragen of de Belgische rechtbanken de gevolgen van deze beslissing niet moeten aannemen. Zouden zij zich anders niet aanstellen als rechters in hooger beroep van vreemde beslissingen en als verdedigers van een vreemde openbare orde welke ons niet aanbelangt wanneer het vonnis niet door een Belgische rechtbank verleend wordt of geen Belg aanbelangt? Een deel der rechtspraak neemt dit aan. In casu zou de Amerikaansche beslissing, tegenstrijdig met het persoonlijk statuut, nooit aangenomen worden in Nederland. Een Belgische rechtbank had zulke beslissing nooit uitgesproken, maar eens dat het vonnis uitgesproken werd, moesten de Belgische rechtbanken deze beslissing niet aanvaarden?

Men kan daarover breedvoerig theoretisch redetwisten doch de oplossing van de rechtbank schijnt ons de goede

te zijn. Inderdaad, moest men deze stelling niet aannemen zou het te gemakkelijk zijn te ontsnappen aan zijn persoonlijk statuut en wetsontduiking te plegen. Om een zekere stabiliteit en zekerheid te bezitten in de verhoudingen tusschen rechtspersonen moet men absoluut het persoonlijk statuut eerbiedigen en de Staten moeten zich hulp verleen om te vermijden dat hunne onderdanen aan hunne persoonlijke wet zouden ontsnappen, dit is een vraagstuk van souvereiniteit. Een bepaalde Staat, put in zijn eigen recht, het recht van de persoonlijke wetgeving zijner onderdanen te regeeren.

In alle geval, men ziet door de moeilijkheden opgerezen door rechterlijke beslissingen verleend in tegenstrijd met het persoonlijk statuut en op voet van de *lex loci* of van de verwijzing, hoe zeer het belangrijk is het nationaal statuut te eerbiedigen. In casu zien wij dus iemand die een echtscheiding bekomen heeft in tegenstrijd met zijne nationale wet, de Nederlandsche wet, waarvan de echtscheiding niet aangenomen wordt in zijn eigen land en die een tweede huwelijk in een vreemd land aangegaan heeft, huwelijk dat nietig is en dat niet aangenomen wordt door zijne nationale wet. Dit schept ongelooflijke toestanden wat de echtelieden zelf betreft wat de kinderen betreft (wettigheid, nationaliteit, enz.), en ook wat de goederen betreft.

Met reden heeft dus de Rechtbank (zooals in 't algemeen de Belgische rechtbanken) het princip van de absolute en onvoorwaardelijke eerbied van het persoonlijk statuut gehuldigd en de theorie van de verwijzing verworpen.

322

## CORRECTIONEELE RECHTBANK TE GENT

24 November 1938.

Voorzitter : M. Desloovere.

Rechters : MM. de Lanier en de Bie.

Op. Min. : M. Vankhoudt.

Pl. : Mrs Vaerendonck, De Beer en Goedertier.

**VERKEER. — ALGEMEEN REGLEMENT OP VERKEER NIET VAN TOEPASSING OP TREKDIEREN EN MOTORVOERTUIGEN DIENSTIG TOT HET JAGEN VAN SCHEPEN. — ONVERLICHTTE MOTOR. — AANSPRAKELIJKHEID.**

*Luidens art. 1 van het K. B. van 25 Mei 1936 zijn de voorschriften van het Algemeen Reglement op het verkeer niet van toepassing op de trekdiere en de motorvoertuigen welke dienen tot het jagen der schepen.*

*Nochtans kan niet worden betwist dat het een onvoorzichtigheid is een tractor van achter onverlicht te laten en er aldus aan te werken op een baan van druk verkeer zonder eenige maatregel te treffen om het voertuig zichtbaar te maken en een botsing te voorkomen.*

Op. Min. t/ Roelants, N. V. Soc. An. belge pour l'exploitation d'autos chenilles en Colpaert.

*Op strafgebied :*

Overwegende dat luidens artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 25 Mei 1936 de voorschriften van het algemeen reglement op het verkeer in dato 1 Februari 1934 niet van toepassing zijn op de trekdiere en de motorvoertuigen welke dienen tot het jagen der schepen op de voor het openbaar verkeer opengestelde wegen;

Dat het feit B verdachte ten laste gelegd dus niet bewezen is;

Overwegende dat het feit A, den verdachte ten laste gelegd bewezen is;

Overwegende dat het uit de behandeling der zaak gebleken is dat de rechtstreeksch gedaagde

Colpaert Elvire zich schuldig heeft gemaakt aan het feit voorzien en gestraft door artikel 42 van het Koninklijk Besluit in dato 1 Februari 1934;

*II. Op burgerlijk gebied :*

Overwegende dat het uit de behandeling van de zaak gebleken is dat den 3 Januari 1938, rond 18.30 uur, te Lovendegem-Bierstal, op de groote baan Gent-Brugge, de auto Ford, bestuurd door Colpaert Elvire en met een flinke snelheid rijdende in de richting naar Gent, in botsing is gekomen met den tractor n° 107 van de S. A. A. C., die langs den rechterkant van den rijweg, zelfde richting, in panne stilstond;

Overwegende dat het ter zake bewezen is en overigens niet betwist wordt dat de tractor al achter niet verlicht was;

Overwegende dat indien het artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 25 Mei 1936 weliswaar beschikt dat de voorschriften van het algemeen reglement van 1 Februari 1934 niet van toepassing zijn op de motorvoertuigen welke dienen tot het jagen der schepen op de voor het openbaar verkeer opengestelde wegen, het nochtans niet ernstig betwist kan worden dat het een onvoorzichtigheid was van wege den verdachte Roelants zijn tractor al achter onverlicht te laten en er zoo maar aan te werken op een baan van druk verkeer, zonder eenige maatregel te treffen om het voertuig zichtbaar te maken en een botsing te voorkomen;

Overwegende dat de onvoorzichtigheid die hij aldus gepleegd heeft van aard is hem de een-derde der verantwoordelijkheid van het ongeval aan te wijven;

Overwegende ten ander dat het bewezen is dat Colpaert Elvire overdreven snel reed en haar snelheid niet meester was, geen voldoende ruimte voor zich houdende om voor een hindernis te stoppen, zooals blijkt uit de groote schade aan haar auto en het feit dat hij omgekanteld is na de botsing met den stilstaanden tractor;

Overwegende dat Colpaert Elvire, wel is waar gezegd heeft dat zij verblind was geweest door de schijnwerpers van een auto komende uit de richting van Gent, maar dat zulks niet bevestigd is geweest door de getuigen;

Dat overigens, zelfs in dat geval, zij de verplichting had haar snelheid te verminderen en te regelen naar de verlichte ruimte die zij voor zich had, hetgeen zij in alle geval niet heeft gedaan;

Overwegende dat door haar onvoorzichtigheid, Colpaert Elvire de twee-derden der verantwoordelijkheid van het ongeluk op zich geladen heeft;

Overwegende dat de schade door de burgerlijke partij Colpaert Elvire geleden als volgt moet geschat worden : .....

*Om deze redenen :*

Veroordeelt den verdachte en de burgerlijk verantwoordelijke partij Naamlooze Vennootschap S. A. B. E. A. C. solidair te betalen aan de burgerlijke partij Colpaert Elvire de som van 2.2270 fr.

met de gerechtelijke intresten en een-derde der kosten van deze partij;

Verwerpt het overige van de vraag van deze partij als ongegrond;

Veroordeelt Colpaert Elvire te betalen aan de Naamlooze Maatschappij S. A. B. E. A. C. de som van 2.780 frank met de gerechtelijke intresten en de twee derden der kosten van deze partij op taxe;

Verwerpt het overige van de vraag van deze partij als zijnde ongegrond.

323

### RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

20 Juni 1938.

Voorzitter : M. Peeters.

Pleiters : Mrs Clynmans en Van Migem.

ONEERLIJKE MEDEDINGING. — GEWEZEN BEDIENDE. — GEBRUIK VAN ADRESSEN VAN VROEGER PATROON.

*Een gewezen bediende die een handel begint in dezelfde koopwaar als zijn gewezen patroon en, met het doel cliënten aan te werven, gebruik maakt van de kennis der namen en adressen der afnemers van zijn gewezen patroon, die hem toevertrouwd waren geweest in zijn hoedanigheid van agent, begaat een daad van oneerlijke mededinging.*

*Om een dergelijke oneerlijke mededinging te keer te gaan mag de Voorzitter der Rechtbank zetelende in kortgeding aan den gewezen bediende verbieden koopwaren te leveren in het stadsgedeelte waar de gewezen patroon zijn cliënteel heeft.*

Melkerij Vera t/ Van Olmen.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 27 Mei 1938, strekkend tot «aan verweerder verbod te hooren opzeggen zekere cliënten van aanlegger, wonende in een bepaald gedeelte der Antwerpsche agglomeratie te bezoeken en van melkwaren te voorzien»;

Aangezien verweerder, voorheen melkvervoerder bij aanlegger, bekent dezē dienst — na voorbericht echter — verlaten te hebben, en sindsdien voor eigen rekening melk te leveren aan enkele vroegere afnemers van aanlegger — na bedoelde afnemers verwittigd te hebben dat hij voor eigen rekening zaken dreef;

Aangezien, bij toepassing van het beginsel van vrijheid van den handel, mededinging, zelfs door een gewezen gast tegen zijnen gewezen patroon, geoorloofd is, op voorwaarde echter dat daartoe geene laakbare middelen aangewend worden;

Aangezien verweerders bekentenis over het bezoeken van vroegere cliënten van aanlegger onverdeelbaar is;

Dat door aanlegger noch bewezen, noch aangeboden wordt te bewijzen dat verweerder verwarving gesticht of getracht heeft te stichten tusschen dezē handel en den zijnen, namelijk met na te laten de afnemers in kennis te stellen met den nieuwen toestand;

Aangezien, volgens aanlegger het laakbare van verweerders handelwijze daarin bestaat, dat hij om in zijne cliënteel te dringen, gebruik maakt van de kennis der namen en adressen der afnemers, die hem slechts toevertrouwd geweest zijn, in zijne hoedanigheid van gast, en die bijgevolg als een handelsgeheim, eigen aan aanlegger moet beschouwd worden, zoodat verweerder zich aan een soort «misbruik van vertrouwen» plichtig maakt;

Aangezien deze opvatting de juiste is (Fredericq, Concurrence déloyale, n° 58); doch dat, indien niet mag gedoogd worden, dat verweerder zich in het belang van zijne zaken, zich van bedoeld geheim bediene, hem toch niet mag verboden worden afnemers, die zich vrijwillig tot hem wenden, zonder daartoe door hem aanzocht te zijn geweest, van melkwaren te voorzien;

Aangezien het gedeelte van Groot-Antwerpen, door aanlegger opgegeven als de werkkring van verweerder geweest zijnde, door dezen laatste niet betwist wordt;

Om deze redenen :

Leggen wij verbod op aan verweerder, de cliënten van aanlegger, woonachtig in den kring, gevormd door langs eene zijde de Carnotstraat en Dambruggestraat tot het einde, langs de andere zijde de Turnhoutschebaan tot aan de Wallen, zijnde de werkkring van gedaagde, als aangestelde van aanlegger, vroeger bezocht en bediend, te bezoeken en van melkwaren te voorzien, tenzij hij daartoe door voormelde personen, uit eigen beweging uitgenoodigd wordt, zonder dat hij in de toekomst die personen daartoe aanzocht hebben;

Verwijzen verweerder tot de gerechtskosten.

324

### RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

20 December 1938.

Voorzitter : M. Verschuren.

Rechters : MM. Verbeke en De Smedt.

Referendaris : M. L. Thuysbaert.

Pleiters : Mters Cooreman en Melis.

VERZEKERING. — POLIS MET VERMELDING «GETEEKEND IN DUBBEL». — BEWIJSKRACHT. — NIET BETALING DER PREMIEN. — SCHORSING DER VERZEKERING. — RECHT OP PREMIEN BIJ NIET AANMANING TOT BETALING DOOR VERZEKERAAR. — VERVAL.

*De vermelding in wederkeerige overeenkomsten van het getal oorspronkelijke exemplaren werd door den wetgever bevolen om te voorkomen dat de partij tegen dewelke de akte wordt ingeroepen, zou kunnen beweren dat er maar één enkele is gemaakt en aldus, te kwader trouw, de bewijskracht er van zou ontnemen.*

*Een onderhandsche akte die wederkeerige overeenkomsten behelst, onderteekend door al de partijen met melding van het vereischte aantal exemplaren, dient aanzien als hebbende de waarde van een authentieke akte zoolang ze niet betwist wordt door een inschrijving ter zake van valsheid.*

*Het is niet aannemelijk dat een verzekeringsmaatschappij gedurende meer dan twee jaar geen enkel risico zou gedragen hebben en desondanks, recht zou hebben op betaling van premiën; het is billijk en trouwens gebruikelijk, dat zij, wanneer ze niet wenscht onmiddellijk te dagvaarden, de verwittiging of aanmaning ten minste éénmaal 's jaars, bij het vervallen der volgende premie, vernieuwe.*

L'Abeille t/ Wuytack.

Aangezien de eisch strekt «tot betaling van 4.176,90 frank zijnde het gezamenlijk bedrag van drie verzekeringspremiën vervallen op 19 Mei 1934, 1935 en 1936, en dit wegens achterstallige en vervallen premiën of, allermint, ten titel van schadevergoeding, met de gerechtelijke interesten en de kosten; bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tengestaande verzet of beroep en zonder borg»;

Aangezien gedaagde tegen den eisch aanvoert dat hij nooit in het bezit werd gesteld van een door de aanlegster ondertekende polis, waardoor bij hem de meening werd verwekt dat deze verzekeringsovereenkomst nooit werd aangegaan;

Aangezien de bewering van verweerder door de feiten wordt tegengesproken;

Dat, inderdaad, de door verweerder ondertekende polis uitdrukkelijk vermeldt: «Aldus bij twee oorspronkelijke exemplaren, gesteld en ondertekend, voor den verzekerde te St Niklaas-W. en voor de maatschappij te Brussel»;

Aangezien de vermelding, in de wederkeerige overeenkomsten, van het getal oorspronkelijken juist daarom door den wetgever bevolen werd om te voorkomen dat de partij tegen dewelke de akte wordt ingeroepen, zou kunnen beweren dat er maar één enkel is gemaakt en aldus te kwader trouw de bewijskracht der akte ontzenuwen zou;

Dat rechtsleer en rechtspraak beslissen dat een onderhandsche akte die wederkeerige overeenkomsten behelst, ondertekend door al de partijen met melding van het vereischte aantal exemplaren, dient aanzien als hebbende de waarde van een authentieke akte zoolang ze niet betwist wordt door een inschrijving ter zake van valsheid (De Page, Droit civ. belge, III, blz. 750, n° 803; Kluyskens, De Verbintenissen, 3e druk, blz. 370, n° 287; Hof van Beroep Brussel, 19 Dec. 1936, B. J. 1 April 1938, 215; Hasselt, 8 Juni 1938, R. W. 1938-1939, kol. 497);

Aangezien verweerder nog tegenwerpt dat de polis, ingevolge dewelke betaling wordt gevorderd van drie premiën, ten bedrage van 1.392,30 frank ieder, tusschen partijen werd afgesloten den 18 Mei 1933;

Dat, sedert de ondertekening der polis, hem geen enkele maal betaling werd gevraagd van de jaarlijksche premie en deze premie dan ook geen enkele maal werd betaald;

Dat er, van 18 Mei 1933 tot op den dag der dagvaarding, 15 September 1936, meer dan 3 volle jaren verlopen zijn, zoodat de eisch tot betaling als verjaard moet worden beschouwd;

Aangezien de tegengeworpen exceptie van verjaring niet gegrond is;

Dat, inderdaad, art. 32 van de wet van 11 Juni 1874 op de verzekeringen luidt: «Alle rechtsvordering op grond van een verzekeringspolis verjaart na drie jaren, met ingang van de gebeurtenis die daartoe aanleiding geeft»;

Dat, dienvolgens, bij toepassing van dezen regel, het vertrekpunt voor de verjaring van de rechtsvordering van den verzekeraar tot betaling van premiën, zal zijn: de datum waarop de premie eischbaar is geworden;

Aangezien de onderhavige rechtsvordering werd ingeleid door dagvaarding dagteekenende van 15 September 1936;

Dat de premiën, waarvan betaling geëischt wordt, vervallen zijn respectievelijk den 19 Mei 1934, 1935 en 1936;

Dat uit de vergelijking dezer datums blijkt dat, op 15 September 1936, geen 3 jaren verlopen waren sedert de gebeurtenis welke tot verjaring aanleiding kon geven;

Aangezien de verweerder nog laat gelden dat de verzekeringsmaatschappij nooit de vervallen premiën heeft opgevorderd, waardoor hij in de meening versterkt werd dat deze verzekeringsovereenkomst nooit werd aangegaan;

Aangezien de bewering van verweerder slechts juist is wat betreft de premiën vervallen in 1935 en 1936;

Dat, met betrekking tot de premie vervallen den 19 Mei 1934, deze door de verzekeringsmaatschappij herhaaldelijk werd opgevorderd, namelijk den 29 Juni, 5 September, 17 October en 30 November 1934; dat, daarenboven, verweerder verwittigd werd dat, ingeval van niet-betaling, de verzekering, bij toepassing van art. 6 van de algemeene voorwaarden, zou geschorst blijven;

Aangezien de aanlegster, van af 30 November 1934, geen nieuwe aanmaning aan verweerder gezonden heeft, ondanks het feit dat intusschen twee nieuwe premiën vervallen zijn;

Aangezien het niet aannemelijk is dat de verzekeringsmaatschappij gedurende meer dan twee jaar geen enkel risico zou gedragen hebben en, desondanks, recht hebben op betaling der premiën;

Aangezien het daarom billijk is en, ten andere, ook gebruikelijk dat, bij niet-betaling eener premie, de verzekeringsmaatschappij, wanneer ze niet wenscht onmiddellijk te dagvaarden, de verwittiging of aanmaning ten minste éénmaal 's jaars, bij het vervallen der volgende premie, vernieuwe (Veurne, 7 Jan. 1937, en Vredeg. Vilvoorde, 26 Aug. 1937, R. W. 1936-1937, kol. 1140 en 1938-1939, kol. 501);

Aangezien de aanlegster aan dezen plicht is te kort gekomen;

Aangezien de nalatigheid van aanlegster des te grooter is dat de premiën te vorderen waren ten huize van verweerder (Van Eeckhout, Ass. terr., blz. 109, n° 101);

Dat er uit volgt dat de eisch, wat betreft de premiën vervallen op 19 Mei 1934 en 19 Mei 1935, stuit op een exceptie van niet-ervulling der overeenkomst;

Aangezien de verweerder eindelijk nog aanvoert dat hij geen auto in zijn bezit heeft gehad gedurende de jaren 1933, 1934 en 1935; dat hij, echter, het bewijs zijner bewering niet bijbrengt en ook niet aanbiedt;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, veroordeelt verweerder aan de aanlegster te betalen de som van 1.392,30 frank zijnde de premie vervallen den 19 Mei 1934 met den gerechtelijken intrest op deze som; verklaart den eisch ongegrond voor het overige;

Verwijst verweerder in een derde en aanlegster in de twee derden der kosten.

325

## VREDEGERECHT TE HERZELE

5 Januari 1939

Vrederechter : Mr. A. de l'Arbre.

Pleiters : Mters Van Driessche en Muylaert.

VERPLICHTE AFSLUITING. — ART. 663 B. W. — BEGRIP STEDEN EN VOORSTEDEN. — AFSLUITING MET BETONPLATEN.

1. *De levenswijze der inwoners geeft de doorslaande reden om al dan niet tot verplichte afsluiting te besluiten.*
2. *Art. 663 B. W. bepaalt niet in welke materialen de afsluitingsmuur moet gemaakt worden; deze wetsbepaling heeft voor doel de veiligheid der personen en goederen te verzekeren, alsook het privaat leven der burgers te beschermen tegen de onbescheidenheid der geburen.*

*Een scheidsmuur in betonplaten bereikt dit doel, en voldoet dus aan art. 663 B. W. vooral daar waar normaal niet te verwachten is dat hij ooit een gebouw zal te dragen hebben. (1)*

Van den Bruelle t/ Roelandt.

Gezien de geboekte inleidende dagvaarding, in dato 18 Januari 1938;

Gelet op ons vonnis in dato 30 Maart 1938, een bezoek ter plaats voorschrijvend;

Gelet op het verslag van plaatsbezoek, hetwelk geschiedde den 16 April 1938;

Gelet op de besluitselen der partijen;

I) Aangezien de woonhuizen der partijen, gelegen te Haaltert, in 't midden der behuizing der gemeente Haaltert, nabij de kerk, op den steenweg van Aalst naar Geeraardsbergen, deel maken van een lange straat, waarvan de inwoners meestal handel drijven, een ambacht, eene nijverheid of een vrij beroep uitoefenen, in tegenstelling met het platte land, waar de bevolking landarbeid verricht;

Aangezien dat, ingevolge dezer feitelijke omstandigheden, artikel 663 van het Burgerlijk Wetboek ter zake dient toegepast; de aanlegger kan de verweerders, zijne naburen, dwingen om bij te dragen tot het bouwen eener afsluiting op de scheidslijn hunner wederzijdsche tuinen;

Aangezien de overgrootste meerderheid der rechtsleer en der rechtspraak bijzonder der laatste jaren, in deze zin is, dat de levenswijze der inwoners de doorslaande reden geeft om ja of neen tot de verplichte afsluiting te besluiten : (Arntz, t. I. n° 1126; Demolombe t. XI n° 380bis, Aubry et Rau t. II, blz. 231; Galopin «Les Biens» (uitgave 1912) n° 318, Kluyskens «Zakenrecht», n° 293; Hilbert : «Traité de la mitoyenneté», blz. 169; Vrederecht Borgworm, 30 April 1897; Vrederecht Grivegnée, 8 October 1908; Vrederecht Schaarbeek, 6 Maart 1929, J. J. P., bl. 232);

II) Aangezien er reeds een muur bestaat tusschen de koeren en een deel der tuinen der partijen en het, in onderhavige zaak, gaat over het aanbrengen van eenen muur die, zal de voortzetting zijn van den reeds bestaanden muur tot aan de plaats waar de scheidslijn tusschen beide eigendommen ophoudt;

Aangezien, in ondergeschikte orde, de verweerders staande houden dat de toekomstige muur, in elk geval, maar een muur in beton mag zijn;

Aangezien het wetboek niet aanduidt in welk materiaal de muur moet gemaakt worden;

Aangezien art. 663 van het Burgerlijk Wetboek enkel tot doel heeft de veiligheid der personen en goederen te verzekeren, alsook het privaat leven te beschermen tegen de onbescheidenheid der geburen;

Aangezien de scheidsmuur in beton dat doel bereiken kan, en de Belgische rechtspraak heden-daags van oordeel is dat een muur in beton voldoet aan artikel 663 (Burgerlijke Rechtbank Brussel, 2e Kamer, 15 Mei 1930, J. J. P., blz. 140; Vrederecht Bergen, 15 Maart 1933, J. J. P., blz. 294);

Aangezien een muur in beton des te meer voldoende is, wanneer, gelijk in huidig geval, hij dient gebouwd, daar waar normaal niet te verwachten wordt dat hij ooit een gebouw zal te dragen hebben;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter van 't kanton Herzele, rechtdoende bij tegenspraak, en in eersten aanleg;

Zeggen voor recht dat de verweerders vóór 1 Maart 1939 moeten tusschenkomen in de kosten van den betonnen scheidsmuur beschreven hierboven;

Zeggen dat, bij gebreke van overeenkomst nopens den ondernemer van den muur, de naartigste der partijen de aanduiding van een ondernemer aan de rechtbank mag vragen;

Zeggen dat, bij gebreke van overeenkomst nopens de hoogte, de grondvesten, het getal platen en staken en zoomeer, partijen ook aanduidingen aan de rechtbank vragen mogen;

Zeggen dat in elk geval de zaak zal opgeroepen worden ter zitting van 1 Maart 1939;

De kosten voorbehouden;

Zeggen dat er geen reden bestaat om ons vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad en zonder borg.

NOTA. — In zelfden zin : Burg. Rechtb. Hasselt, 5 Juni 1935; R. W. 1934-1935, kol. 1458, en studie H. Jacobs, R. W. 1935-1936, kol. 195; Contra : studie Rodenbach, R. W. 1935-1936, kol. 291.

## INGEZONDEN BIJDAGEN

### DE ADVOCaat TEGENOVER DE BEDRIJFSBELASTING

Wij willen vandaag in deze kolommen de fiscaliteit van den advocaat samenvatten, zooals deze in de wet voorkomt en zooals zij zich in de praktijk voordoet.

In de samengeschatte wetten op de Inkomstenbelastingen luidt **artikel 25**, paragr. 1 als volgt:

«De Bedrijfsbelasting treft . . . . .»

3° de baten, onder welken naam ook, van de vrije beroepen, ambten of posten.»

Welke zijn nu deze «baten» of belastbare elementen? **Artikel 30** (1e alinea) der samengeschatte wetten zal het ons leeren:

«De bij 3° van paragr. 1 van artikel 25 bedoelde winsten worden vastgesteld door van het geheel bedrag der ontvangsten de uitgaven af te trekken die aan het uitoefenen van het bedrijf eigen zijn.»

Laat ons dus zien hoe ontvangsten en uitgaven zullen moeten berekend worden om het netto belastbaar bedrag der inkomsten te bepalen.

**Wat de «ontvangsten» betreft.**

Het weze hier verstaan dat alleen worden bedoeld de «ontvangsten» welke eigen zijn aan het uitoefenen van het bedrijf en dus deelmaken van de activiteit van den advocaat.

Waar dienen deze ontvangsten opgeteekend?

De vijf laatste alinea's van artikel 30 der samengeschatte wetten zullen het ons leeren. Zij luiden als volgt:

«De personen die vrije beroepen, ambten of posten » uitoefenen, zijn gehouden, op straffe eener boete » van 500 frank voor elke overtreding, een gedag- » teekend en onderteekend **ontvangstbewijs** te ver- » strekken van hunne eereloonen, commissieloonen » of om 't even welke andere bezoldigingen. Dit » ontvangstbewijs wordt genomen uit een **stam-** » boekje, waarvan het model wordt bepaald door » den Minister van Financiën. Deze kan slechts » eischen dat op de stambladen en op de scheur- » bladen van het boekje worden vermeld het geheel » bedrag van de eereloonen, commissieloonen of be- » zoldigingen, alsmede de naam van hem die ze » verschuldigd was.

» Elke persoon die eene dergelijke betaling doet » zonder het ontvangstbewijs te vorderen, is met » den belanghebbende, hoofdelijk aansprakelijk voor » de boete.

» Het verstrekken van een ontvangstbewijs is niet » verplichtend voor de aan eene beroepstucht onder- » worpen personen, indien deze een **dagboek** houden, » aanwijzende dag voor dag, en per categorieën, het » bedrag van hunne beroepsonvangsten en -uitga- » ven. Elk verzuim daaromtrent brengt de toepas- » sing van de hierboven voorziene boeten mede.

» Het model van het dagboek wordt door den » Minister van Financiën bepaald. Dit dagboek » wordt genummerd en gekortteekend door den » toezienier der belastingen van het gebied.»

Een Ministerieele aanschrijving van 31 October 1935 n. 185.936 R.B. heeft als volgt vooraangehaalde wettelijke bepalingen samengevat:

«Aan de personen, die een vrij beroep uitoefenen, » werd de verplichting opgelegd een uit een blok » te scheuren gedagteekend en onderteekend **ont-** » **vangstbewijs** van hun — om 't even welke — » belooningen te verstrekken. Edoch, wordt aan » degenen onder deze belastingplichtigen die aan

» beroepstucht zijn onderworpen, bij de wet het » recht verleend die verplichting niet na te komen » mits zij een **dagboek** houden waarin dag aan dag » en per categorie, het bedrag van hun ontvangsten » en van hun beroepsuitgaven worden aangeteekend. » Het model van het blok alsmede dat van het » dagboek wordt door den Minister van Financiën » vastgesteld.»

Wij voegen hieraan toe dat het Ministerieel Besluit van 25 April 1924 reeds regeling hield van het houden van het Stamboekje en het dagboek. Zelfs het model ervan werd gegeven in bijlagen I en II van dit besluit.

Een woord nu over het stamboekje en het dagboek, alsook over hun gebruik.

**STAMBOEKJE:**

Het model bepaald door den Minister van Financiën is als volgt:

**op de stambladen:**

|                          |                     |
|--------------------------|---------------------|
| N° .....                 | Den .....           |
| Bedrag der eereloonen    | Ontvangen van ..... |
| Totaal van den dag ..... | de som van .....    |
| Vorige dagen .....       | .....               |
| Algemeen totaal: .....   | als .....           |
|                          | eereloon (1) .....  |
|                          | provisie (1) .....  |

(1) De overbodige aanduiding doorhalen.

**op de scheurbladen:**

|                         |           |
|-------------------------|-----------|
| N° .....                | Den ..... |
| Ontvangen van ... ..    | .....     |
| ... ..                  | .....     |
| de som van ... ..       | .....     |
| ... ..                  | .....     |
| als eereloon (1) ... .. | .....     |
| als provisie (1) ... .. | .....     |

(1) De overbodige aanduiding doorhalen.

De stamboekjes vindt men in den handel. Zij hebben dit voordeel dat bij iedere ontvangst het totaal der vorige dagen wordt gevoegd, zoodanig dat men dag per dag de voor de belasting vatbare inkomsten kent. Er bestaat een nadeel, wel dit, dat men een missie bij het optellen zou doen.

**DAGBOEK:**

Het dagboek voorgeschreven door het Koninklijk Besluit van 25 April 1934 behelst tien kolommen welke volgende inlichtingen moeten bevatten:

1. — Datum (maand en dag)
2. — Naam der cliënten of aanwijzingen welke toelaten ze terug te vinden.
3. — Raadplegingen
4. — gepleite, ingeleide of bij dading beslechte zaken
5. — optreden in zake scheidsrecht
6. — abonnementen
7. — Bedrag der andere ontvangsten (provisies, enz.)
8. — Totaal der kolommen 3 à 7. Bedrag der:
9. — uitschotten
10. — beroepsuitgaven van allen aard.
11. — Aanmerkingen.

De Administratie laat toe dat de kolommen 3 tot 8 versmolten worden tot één kolom wanneer **enkel** het totaal der ontvangsten is aangeduid.

Laat ons hier aanstippen dat op 31 December 1937 het Hooger Bestuur der Belastingen een Ministerieele aanschrijving, dragende het n. 223.798 R.B. heeft genomen die o.a. op het volgende neerkomt:

In accoord met den Stokhouder van het Beroepshof van Brussel is de Administratie het eens dat de

advocaten ervan zouden ontslagen worden den naam van hun cliënten op te geven, in het stamboekje of in het dagboek, op voorwaarde dat de aanduiding van den naam hunner cliënten vervangen zou worden door een referentie waarmede de cliënten gebeurlijk geïdentificeerd kunnen worden, bij voorbeeld: nummer van de bijzondere rekening der cliënten, van een lijst of repertorium dezer.

### Het houden van stamboekje en dagboek :

Het Ministerieel Besluit van 25 April 1924 (Staatsblad van 27 April 1924) schrijft voor hoe stamboekje en dagboek gehouden moeten worden.

Wij hernemen wat nuttig is om onze bijdrage gansch volledig te maken **Art. 2.** Vóór elk gebruik wordt het dagboek aan den toezieners der belastingen onderworpen die het nummert, het kortteekent en de volgende melding op de eerste bladzijde daarvan stelt :

« Dit dagboek dat door den heer ..... (naam, voornaam, beroep en adres) zal gebezigd worden, werd heden ..... (dag, maand en jaar) door den ondergeteekenden toezieners genummerd en gekortteekend (Handteekening en stempel van den toezieners). »

**Art. 3.** « Geven aanleiding tot inschrijving in het stamboekje of in het dagboek, al de ontvangsten, met inbegrip van de provisies en de voorschotten of afkortingen, gedaan uit hoofde van het beroep, zonder te onderscheiden of het bedrag daarvan in geldspeciën of in natura gestort werd dan wel of zij het voorwerp uitmaken van eene compensatie, van eene storting of eene overschrijving op de postcheckrekening of op eene depositorekening in een financieele inrichting.

In dat laatste geval mag het ontvangstbewijs nochtans aan den stam gehecht blijven op voorwaarde dat het behoorlijk onbruikbaar gemaakt worde. »

**Art. 4.** In het dagboek wordt vermeld de naam van de cliënten of elke andere aanduiding welke toelaat ze te identificeren door verwijzing 't zij naar een repertorium, 't zij naar een rekeningsregister.

Eveneens worden in de kolom voor aanmerkingen aangeduid de personen of de openbare of private besturen aan wie de uitschotten worden betaald. Op voorwaarde in die laatste kolom de categorie aan te stippen waartoe de ontvangsten behooren, volstaat het deze laatsten in de tot het totaal bestemde kolom te vermelden.

**Art. 5.** Door in het dagboek aan te duiden beroepsuitgaven worden verstaan niet alleen die welke betrekking hebben op de geboekte ontvangsten, maar alle kosten welke het uitoefenen van het beroep bezwaren. Die kosten mogen globaal per maand of per trimester aangeduid worden.

**Art. 6.** Opdat de cliënten elke aansprakelijkheid daaromtrent zouden kunnen afwijzen moeten de quitanties welke hun desgevallend uitgereikt worden zonder uit het in artikel 1 bedoeld stamboekje genomen te zijn, het volgnummer vermelden van hunne inschrijving in het ter vervanging van gemeld boekje gehouden dagboek.

**Art. 7.** Het stamboekje of het dagboek — alsmede de bescheiden naar dewelke dit laatste verwijst — mogen slechts nagezien worden door eenen ambtenaar die ten minste den graad van toezieners heeft, en mits machtiging door den Minister van Financiën.

\* \* \*

Over het houden van een dagboek door de advocaten spreekt zich de wetgever niet verder uit. Of nu de advocaten hunne geschriften maandelijks of jaarlijks

moeten sluiten wordt niet gezegd. Vandaar uit volgt dat de grootste vrijheid toegelaten is. Ieder blad zou dus opgeteld kunnen worden en op het einde van 't jaar gerecapituleerd, — dit om te vermijden van met te hooge overdrachten van totalen te moeten sleuren. Principeel kan daartegen geen enkel bezwaar aange teekend worden vermits het dagboek moeilijk als «kasboek» kan dienen, — geen enkele kolom zijnde voorzien voor andere ontvangsten of uitgaven van private aangelegenheden.

Verder belet geen enkele formeele wetbepaling het houden van een boekhouding zooals deze wetenschappelijk verdient behandeld te worden.

Men verwijze zich te dien einde naar de bijdrage van onze hand geschreven die in het «Rechtskundig Weekblad» van 23-1-38 verschenen is en ook naar de voordracht die wij op 2 December 1938 voor de leden der Vlaamsche Conferenties der Balie te Antwerpen gehouden hebben.

\* \* \*

Verder: van de ontvangsten worden de bedrijfs-onkosten afgetrokken. Ter zake :

### Wat de «uitgaven» betreft.

Door «uitgaven» heeft de wetgever bedoeld alle uitgaven «die eigen zijn aan het uitoefenen van het bedrijf». Men noemt ze in fiscaliteit «bedrijfsuitgaven of -onkosten».

De 2de alinea van artikel 30 is als volgt opgesteld : «Behoudens tegenbewijs worden deze uitgaven op het vijfde van bewuste ontvangsten bepaald, zonder dat dit vijfde de wegens bedrijfslasten aftrekbare belasting met meer dan 30.000 Fr. moge te boven gaan.»

Van uit dien tekst moet afgeleid worden dat de uitgaven kunnen bepaald worden 't zij volgens de werkelijkheid, 't zij volgens het volgens den fiscus bepaald forfaitair stelsel. Laat ons dit van naderbij bestudeeren.

### WERKELIJKE UITGAVEN.

Artikel 26 Par. 1 der Samengeschatte wetten drukt zich als volgt uit :

«De in artikel 25 vermelde inkomsten zijn belastbaar naar hun zuiver bedrag, hetzij op grond van hun bruto-bedrag verminderd met de bedrijfsuitgaven alleen, welke gedurende den belastbaren tijd werden gedaan om die inkomsten te verkrijgen of te behouden.»

Drie voorwaarden zijn dus vereischt opdat de uitgaven mogen afgetrokken worden bij het vaststellen der belastbare winsten :

- 1° zij moeten uitsluitend betrekking hebben op de uitoefening van het beroep;
- 2° zij moeten gedaan zijn binnen het belastbaar tijdvak; in andere woorden de uitslagen van een bepaald boekjaar mogen niet belast worden met uitgaven die gedaan werden wegens werken uitgeoefend of waardeverminderingen die plaats hadden gedurende vorige jaren, en ook niet met onkosten voorzien voor werken welke later zullen uitgevoerd worden;
- 3° de uitgaven moeten gedaan zijn met het inzicht de belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden.

Welke zijn nu de uitgaven die als **bedrijfslasten** door den fiscus worden aanzien. Inzonderheid handelt artikel 26 par. 2 over vier categorieën van uitgaven :

- 1° de werkelijke of vermoedelijke **huurwaarde** der onroerende goederen, of der gedeelten van onroerende goederen, dienende tot het uitoefenen van het bedrijf, en alle algemeene onkosten wegens het

- onderhouden, verwarmen, verlichten, daarvan, enz.;
- 2° de **interessen** der kapitalen aan derden ontleend en in het bedrijf aangewend, alsmede **alle lasten**, renten of soortgelijke uitkeeringen betreffende dit bedrijf;
- 3° de **wedden en loonen** der bedienden en werklieden in dienst van het bedrijf;
- 4° de noodige **afschrijvingen** van het materieel en van de roerende voorwerpen dienende tot het uitoefenen van het bedrijf, in zoover de afschrijvingen samengaan met een waardevermindering, welke zich gedurende den belastbaren tijd werkelijk voordeed.
- «Bijgevolg zijn er vier categorieën van bedrijfslasten die wij één voor één ter hand nemen.

### 1ste categorie : de huurwaarde.

De wetgever spreekt van «werkelijke» of «vermoedelijke» huurwaarde. De werkelijke huurwaarde is diegene die de advocaat zou betalen voor het onroerend goed dat hij zou betrekken voor het uitoefenen van zijn beroep. Betreft hij er maar een gedeelte daarvan, dan zal de «vermoedelijke huurwaarde» in acht genomen worden. — Voorbeeld :

Een advocaat heeft een huis in huur genomen voor hetwelk hij jaarlijks 18.000 Fr. betaalt. Hij oefent er zijn beroep in uit. Alle plaatsen zijn tot Studie bestemd. Dus zijn de 18.000 Fr. bedrijfsuitgaven.

Een ander advocaat huurt ook een eigendom tegen 30.000 Fr. 's jaars. Een derde van dit eigendom wordt voor de uitoefening van zijn beroep gebruikt. Dus zullen van de bedrijfsontvangsten mogen afgetrokken worden 10.000 Fr. (een derde van 30.000 Fr.).

De vraag die zich nu stelt is de volgende : wat gebeurt er wanneer de advocaat zijn studie heeft in zijn eigen huis ? Hier ook vormt de «vermoedelijke huurwaarde» een element dat van zijn inkomsten zal mogen afgetrokken worden. En weer twee gevallen kunnen zich voordoen : ofwel betreft hij voor zijn Studie heel den bouw, ofwel maar een gedeelte daarvan. In beide gevallen zal hij zich steunen op het **kadastraal inkomen** om het aftrekbaar element te bepalen.

Wat nu de andere kosten betreft zoals deze voor onderhoud, verwarming, verlichting, enz. : deze zullen ook werkelijk of vermoedelijk zijn naargelang zij gedaan worden 't zij uitsluitelijk voor het beroep 't zij gezamenlijk zoowel voor het beroep als voor private doeleinden. In dit laatste geval zal een gedeelte der uitgaven in rekening gebracht worden : dit gedeelte zal bij overleg met den controleur best bepaald worden en zoo nauw mogelijk in verhouding blijven met de werkelijkheid.

### 2de categorie : de interesten aan ontleende kapitalen.

Dit geval komt bij een advocaat niet voor. Wij behandelen dus dit punt niet in deze bijdrage.

Wij willen nochtans niet nalaten u te zeggen dat de wet van 28 Juli 1938 (verschenen in het Staatsblad op 20 Augustus 1938 en in voege getreden reeds voor het maatschappelijk jaar 1938) het 2° van par. 2 van artikel 26 van de samengeschiedelde wetten op de inkomstenbelasting heeft aangevuld, en wel als volgt :

«De lasten bestaande uit commissies, makelaarsloonen, handels- en andere restorno's, vacantiégelden, **eereloonen**, toevallige of niet toevallige gratificaties en andere welkdanige vergeldingen worden slechts in aftrek aangenomen, wanneer daaromtrent bewijs wordt verstrekt door de juiste aanduiding van naam en woonplaats van de verkrijgers, alsmede van den datum der betalingen en van de aan ieder van hen toegekende sommen. Bij niet juiste aangifte worden voormelde

sommen gevoegd bij de winsten van dengene die ze betaald heeft, onverminderd de bij de wet voorziene sanctiën in geval van ontduiking. Zoo de betaling gedaan wordt door een rechtspersoon, wordt bovendien ten laste van dezen laatste een bijkomende bedrijfsbelasting van 5 % geheven, berekend op de betaalde som en vrij van provincie- en gemeente-opcentiemen.»

In voornoemden tekst hebben wij het woord **eereloonen** onderlijnd, omdat het den advocaat niet onrechtstreeks maar gansch rechtstreeks aanbelangt : al zijn cliënten die hem betalingen doen en deze in hun onkosten boeken, zijn vanaf 1 Januari 1938 verplicht aan den fiscus die inlichtingen te verschaffen die bevat zijn in het aanvullend wetsartikel, dus : naam, woonplaats, datum en bedrag van betaling, enz.

Het gebeurt zeer dikwijls dat een advocaat **provisiegeld** aan zijn cliënt vraagt, omvattende zoowel een voorschot op honoraria als een voorschot op kosten. Indien hij nu niet tijdig zijn cliënt bericht dat de ontvangen provisie ..... Fr. omvat op eereloon en ..... Fr. op kosten, dan loopt hij gevaar dat zijn cliënt deze provisie tusschen de algemeene onkosten zal boeken, wat voor gevolg zal hebben dat de cliënt de betaalde som aan den controleur zal bekend maken, dewelke functionaris die som als een inkomen voor den advocaat zal beschouwen.

### Andere lasten, enz.

De tekst van de wet handelend over de interesten betaald aan ontleende kapitalen, eindigt met de woorden «alsmede alle lasten, renten of soortgelijke uitkeeringen betreffende het bedrijf».

Tot deze bedoelde lasten, enz. behoort een heele reeks uitgaven waarvan de volgende den advocaat namelijk aanbelangen :

a) de **verzekeringspremiën** wanneer zij uitsluitelijk het bedrijf betreffen (verzekering op : meubelen van de studie, boeken, archieven, diefstal, personeel in dienst, enz.) ;

b) de verplichte bijdragen, wettelijke of bij overeenkomst vastgestelde tot de pensioen- of lijfrentekassen, en andere, — in een woord, al de **verplichtingen op sociaal gebied** ;

c) de gebeurlijke onkosten wegens **aankondigingen** en publiciteit ;

d) de verschillende **belastingen** die uitsluitelijk het bedrijf betreffen.

Welke zijn deze aftrekbare belastingen ? Een eenvoudige opsomming volstaat :

— de Bedrijfsbelasting ;

— de opcentiemen zoowel van de provincie als voor de gemeente, hierop gerekend ;

— de opdecim (wet van 23 Maart 1932 — verschuldigd op de inkomsten van 43.750 fr. bruto of 35.000 fr. netto en meer) ;

— de verhooging van belastingen ;

— de gemeentebelasting op het gebezigd personeel.

Het is wel begrepen dat deze belastingen alleen aftrekbaar zijn, wanneer zij werkelijk in den loop van het belastbaar jaar werden betaald.

### 3de categorie : WEDDEN EN PERSONEEL

De wedden aan het personeel betaald, zijn aftrekbaar voor zooverre natuurlijk dit personeel effectief in dienst is en werkelijke prestaties levert.

Wij zouden buiten het kader van deze bijdrage gaan, indien zij al de verplichtingen zouden uiteenzetten die — alleen op fiscaal gebied — verplichtend zijn in zake personeel in dienst : afhouding der bedrijfsbelasting en

der nationale crisistaks aan de bron, — storting dezer taksen (aangifte No 274), — invullen van naamlijst No 325, — uitreiken van steekkaarten No 281c of 281e, — enz.

Wij zullen er nochtans bijvoegen, dat de Administratie juiste aantekeningen van de advocaten zal vergen in het bijzonder geval aangehaald in den omzendbrief van 31 December 1932, No 111.142 R. B., waarvan wij hieronder den tekst laten volgen :

« Bij het Bestuur zijn protesten ingekomen vanwege » personen die vrije beroepen, ambten of posten uitoefenen, omdat het niet aanneemt dat de belanghebbenden, zonder nauwkeurige verantwoording, van hun ontvangsten het bedrag aftrekken van de sommen die zij aan derden (ambtgenooten of medewerkers, niet loon- of weddetrekkende, gewone of toevallige) betalen om dezer tusschenkomst of hulp te beloonen. Het beginsel van de opnemings van bewuste sommen onder de bedrijfslasten wordt hier niet betwist. Deze sommen zijn ontegenzeggelijk, naar den geest van artikel 26, par. 1 der samengeschiedelde wetten, uitgaven door de belastingsschuldigen gedaan om hun bedrijfsinkomsten te verkrijgen en te behouden.

» Dan nog dient de werkelijkheid van deze uitgaven » behoorlijk bewezen; daartoe ligt het op den weg van de belastingsschuldigen aan het Bestuur alle dienstige documentatie te verstrekken, zooals de wet hun trouwens daartoe de verplichting oplegt. Om zich van die verplichting te vergewissen, volstaat het inzonderheid het arrest te lezen van het Hof van Beroep de dato 21 Mei 1932, gewezen inzake Wijckmans; dit arrest houdt inderdaad dat : het aan het Bestuur over te leggen formulier van jaarlijksche aangifte in de inkomstenbelastingen, niet alleen een gewaarmerkte aangifte van het inkomstencijfer moet zijn, doch dat het daarenboven met bewijsstukken dient gestaafd, en het voegt erbij dat : « de bij het slotlid van artikel 63 der samengeschiedelde wetten aan den Minister van Financiën verleende macht om het onderzoek der boeken der belastingsschuldige handelaars door een ambtenaar met minstens den rang van controleur te bevelen geenszins de verplichting uitsluit, door andere bepalingen derzelfde wet aan de belastingsschuldigen opgelegd, om aan de zettters der rekenstukken over te leggen die onmisbaar zijn tot vestiging van den aanslag ». Bij analogie moet men aannemen dat de verplichting om de machtiging van den Minister te vragen alvorens de speciale comptabiliteit der titularissen van vrije beroepen te verifiëren (art. 7 van het Ministerieel Besluit van 25 April 1924, Vg. 148) niet ten hinder strekt aan de noodzakelijkheid, voor laatstbedoelden, om het Bestuur omteentrent de werkelijkheid van hun uitgaven te documenteeren.

» Dienvolgens kan de inschrijving, onder de bedrijfslasten, van de sommen of commissiegelden betaald aan confraters, medewerkers of zelfs aan derden, slechts mits behoorlijke verantwoording worden aangenomen. Deze verantwoording mag bestaan in het overmaken van een naamlijst der gerechtigden op bewuste sommen met opgave van dezelve ; bij ontstentenis van dergelijke lijst moeten de aanslagdiensten ertoe gemachtigd worden alle bescheiden houdende nauwkeurige opgave van dezelfde inlichtingen te onderzoeken.

» Deze handelwijze zal tevens de invordering verzekereren van de belasting in hoofde van degenen wien bewuste sommen ten goede komen ».

#### 4de Categorie : AFSCHRIJVING

Hier worden bedoeld de noodige afschrijvingen van het materieel en van de roerende voorwerpen **alleen** dienende tot het uitoefenen van het bedrijf, in zoover de afschrijvingen samengaan met eene waardevermindering welke zich gedurende den belastbaren tijd werkelijk voordeed.

Daaruit volgt, dat drie voorwaarden onontbeerlijk zijn, opdat vrijstelling van de belasting kunne toegestaan worden voor een afschrijving :

1) de afschrijving moet **noodig** zijn, d.w.z. dat zij met een werkelijke depreciatie of waardevermindering moet overeenstemmen ;

2) de afschrijving mag **alleen** betrekking hebben op het materieel en de roerende voorwerpen die bestemd zijn voor de uitoefening van het bedrijf ;

3) de afschrijving moet overeenstemmen met een depreciatie die werkelijk plaats heeft gehad gedurende den belastbaren tijd.

DUS : kantoormeubelen, schrijfmachine, enz., kunnen afgeschreven worden, laat ons zeggen op basis van 10 % van hun waarde, wanneer zij gebruikt werden tijdens het jaar waarop de afschrijving betrekking heeft.

Laat ons veronderstellen dat, uit gezondheidsredenen, een advocaat verplicht is zijn studie te verlaten, dat hij acht maanden in den vreemde vertoeft, dat geen zaken in zijn cabinet werden gedreven ; de door den fiscus aanneembare afschrijving zal de  $\frac{3}{4}$  van 10 % berekend op de waarde van de af te schrijven meubelen, enz., belooopen.

Er werd ons meer dan eens de vraag gesteld of oninbare vorderingen op cliënten bij advocaten in rekening mochten gebracht worden, 't zij door middel van jaarlijksche afschrijvingen, 't zij door inlassching dezer in éénmaal tusschen de bedrijfsuitgaven. Wij hebben steeds dit antwoord gegeven :

De oninbare vorderingen zijn aftrekbaar — om het even hoe — voor zoover zij eertijds begrepen werden tusschen de bedrijfsinkomsten. Indien dus de advocaat een regelmatige boekhouding voert, dan zal hij, op het oogenblik dat de eereloonstaat naar den cliënt werd gestuurd, dezen cliënt gedebiteerd hebben en de honoraria tusschen zijn inkomsten geboekt hebben. Vandaar in zijn dagboek volgende post :

15.12.1938 Cliënten

aan Honoraria 1938

Wanneer de cliënt betaalt, dan heeft hij

10.1.1939 Kas — Post of Bank

aan cliënten

Dus zal de advocaat in 1938 (op dienstjaar 1939) belast worden op de honoraria die hem reeds op 15 December 1938 ten goede kwamen, alhoewel hij maar op 10 Januari 1939 de betaling ontvangt.

Het is aldus begrijpelijk dat, indien in 1939 de cliënt als insolvent dient beschouwd, dan in het Dagboek volgende post zal moeten geboekt worden :

Oninbare vorderingen

aan cliënten.

Deze oninbare vorderingen zullen op einde 1939 van de « Honoraria 1939 » mogen afgetrokken worden.

Nu zal het u duidelijk worden dat, indien de oninbare vorderingen nooit begrepen werden in het cijfer der verdiende honoraria, zij ook nooit zullen mogen afgetrokken. Dit is namelijk het geval, wanneer het forfaitair stelsel van onkosten de voorkeur bij den advocaat heeft genoten.

Dit leidt ons nu tot de studie der :

## FORFAITAIRE UITGAVEN

Wij hebben hierboven aangehaald wat artikel 30, 2de alinea, behelst, dus: de uitgaven worden op een vijfde der ontvangsten bepaald, zonder dat dit vijfde de wegens bedrijfslasten aftrekbare belastingen met meer dan 30.000 Fr. te boven moge gaan.

Een paar praktische voorbeelden zullen u dezen regel verduidelijken:

### 1ste Voorbeeld:

De inkomsten zijn . . . . . 200.000,—  
Het forfait van 1/5de daarop geeft  
40.000 Fr.

In geval de advocaat geen belastingen heeft betaald, dan zal alleen ten titel van bedrijfsuitgaven mogen afgetrokken worden, het maximum cijfer bepaald door de wet of . . . . . 30.000,—

Netto belastbaar bedrag: Fr. 170.000,—

### 2de Voorbeeld:

De inkomsten zijn . . . . . Fr. 225.000,—  
Het forfait van 1/5 daarop geeft . . . . . 45.000,—

Veronderstellen wij dat de advocaat belastingen betaald ten beloope van . . . . . 28.125,—

Van het forfait blijven «over» voor andere bedrijfsuitgaven . . . . . 16.875,—

Daar deze laatste som kleiner is dan 30.000 Fr., is het volledig bedrag van het forfait aanneembaar, dus . . . . . Fr. 45.000,—

Netto belastbaar bedrag: Fr. 180.000,—

### 3de Voorbeeld:

De inkomsten zijn . . . . . Fr. 425.000,—  
Het forfait van 1/5 daarop geeft . . . . . 85.000,—

Veronderstellen wij dat de advocaat belastingen betaald heeft ten beloope van . . . . . 28.125,—

Van het forfait blijven «over» voor andere bedrijfsuitgaven . . . . . 56.875,—

Deze som is grooter dan 30.000 Fr.

Daarom zullen alleen aan de betaalde belastingen of . . . . . 28.125,—  
mogen gevoegd worden het forfait van . . . . . + 30.000,—

Dus van 425.000 Fr. mogen afgetrokken worden . . . . . 58.125,— . . . . . 58.125,—

Netto belastbaar bedrag: Fr. 366.875,—

Om volledig te zijn met onze nota's over de fiscaliteit van den advocaat, blijft nog een woord te zeggen over:

## AANGIFTE EN CONTROLE

Wij weten allen dat men ertoe gehouden is «elk jaar aan den controleur der belastingen een met het door den Minister van Financiën vastgesteld model eensluitende aangifte te overleggen» (artikel 53 der Samen-geschakelde wetten).

Artikel 55 leert ons verder hoe de aangifte behandeld wordt:

«De aangifte wordt nagezien en de aanslag wordt gevestigd door het Bestuur der rechtstreeksche belastingen. Dit neemt als belastinggrondslag het cijfer van de aangegeven inkomsten, tenzij het dat cijfer **onjuist** bevindt. Elke belastingplichtige kan uitgenoodigd worden mondelinge of schriftelijke uitleggingen te verschaffen, en, daarenboven, indien hij verplicht is tot het houden van comptabiliteit, **stamboekjes of dagboeken**, kan hij aanzocht worden van zijn schrifturen en rekeningstukken, zonder verplaatsing, inzage te verleen, ten einde de juistheid van de gevraagde of verstrekte inlichtingen te laten nagaan. De belangstingsplichtige mag eischen, dat dit onderzoek slechts geschiede krachtens schriftelijke toelating van den directeur-generaal der directe belastingen.

De personen die, krachtens een wettelijk ingestelde tucht, aan **beroepsgeheim** gehouden zijn, kunnen eischen dat de stamboekjes of dagboeken waarvan het houden bij artikel 30 wordt voorgeschreven, slechts medegedeeld worden **na onderzoek** van die bescheiden, **door de stafhouder of voorzitters van de beroepsorganismen** die de verschillende vrije beroepen vertegenwoordigen en, ingeval, ondanks die tusschenkomst, geen akkoord tusschen controleur en belastingplichtigen wordt bereikt».

Men lette op dit zeer gewichtig wetsartikel dat onlangs in de samengeschatelde wetten werd ingelascht, en dat toegepast wordt voor de inkomsten van het burgerlijk jaar 1938 (Wet van 28 Juli 1938 — Staatsblad van 20 Augustus 1938).

In uitvoering van die wet genoemd «tot verzekering van de juiste heffing van belastingen», heeft de Administratie een instructie uitgeschreven, de dato 14 September 1938 met nummer 7774 D. B., waarvan o.m. het volgende dient onthouden te worden:

— Het verificatierecht waarvan sprake hierboven betreft slechts de belastingplichtigen die verplicht zijn boeken te houden (handelaars, industrieelen, apothekers, notarissen, enz.) ofwel stamboekjes of dagboeken (**advocaten**, geneesheeren, experts en andere personen die vrije beroepen, lasten of ambten, enz., waarnemen).

— Inzage van geschriften dient verleend zonder verplaatsing er van. Daaruit volgt dat de bevoegde ambtenaren zich **ter plaatse** moeten begeven om bewuste schrifturen na te zien.

— Staan de belastingplichtigen, bij wie een verificatie moet worden gedaan, onder ambtsgeheim krachtens een wettelijk ingestelde tucht — zulks is het geval voor **advocaten** en geneesheeren — dan mogen de belanghebbenden eischen dat vóór de mededeeling van hun stamboekjes of hun dagboeken deze bescheiden door deken van de advocatenorde of voorzitters van beroepsinrichtingen worden onderzocht.

In elk geval heeft verificatie dan alleen plaats, indien de controleur, na van de uitslagen van dat onderzoek kennis genomen te hebben, zich met den belastingplichtige niet akkoord kan verklaren.

Het spreekt vanzelf, dat lang voordat de wetgever van meening was de procedure als hierboven bepaald, definitief te vestigen de Tuchtraad der Balie op 30 April 1937, eene beslissing trof betreffende het boekhouden, waarin o.m. het volgende voorkwam:

«De confraters zijn verplicht boek te houden per dag en per zaak van al de voor rekening van cliënten geïnde en uitgegeven sommen. De stokhouder of het lid van den Raad door hem afgevaardigd, zal te allen tijde de geschriften door de confraters gehouden mogen

naziën». (Rechtskundig Weekblad van 19 September 1937 bl. 60).

Ook met het inzicht de bijdrage zoo volledig mogelijk te maken hebben wij het nuttig geacht deze beslissing op te nemen en dit, te meer daar zij zoo nauw in betrekking komt te staan met de wet van 28 Juli 1938, over de juiste heffing der belastingen waarvan wij nu in deze laatste tijden de uitwerking kunnen volgen.

STRADLING Marcel,  
Accountant V. A. V.  
Belastingsconsulent.

## WETGEVING

**WETSVORSTEL tot vollediging der wet van 18 Juli 1869 op de rechterlijke inrichting.**

### TOELICHTING

De belangstelling die de wetgever, gedreven door een maatschappelijk doel, steeds aan den dag heeft gelegd voor de openbare gezondheid, heeft er hem toe genoopt, reeds vóór vele jaren, wettelijke bepalingen uit te vaardigen waardoor op strenge wijze elke tusschenkomst van onbevoegde personen in de uitoefening van de geneeskunde wordt beteugeld. Deze maatregelen hebben een zeer gelukkig gevolg gehad en hebben de bijna volledige verdwijning verwezenlijkt van de kwakzalvers en wonderdokters, die beweerden zonder bijzondere kennissen en zonder beroepstucht zich in vele gevallen in de plaats te stellen van de bevoegde practici.

Bezorgd voor het algemeen belang is de wetgever op allerlei gebied tusschengekomen ten einde bij de uitoefening van verschillende beroepen de burgers te beschermen tegen de misbruiken eener niet-gerechtsvaardigde willekeur.

Het komt er ook op aan dat hij er over wake dat de rechtsbedeeling haar karakter van volstreckte onberispelijkheid zou behouden en dat diegenen ervan zouden verwijderd worden die zonder behoorlijke vorming, zonder toezicht en enkel om het geldelijk voordeel, de belangen van de rechtsonderhoorigen in handen nemen.

\* \* \*

De wetten op de rechterlijke inrichting hebben enkele noodzakelijke medewerkers van het gerecht aangeduid. Het zijn, voor de verschillende opdrachten die de wet bepaalt: de notarissen, de pleitbezorgers, de deurwaarders. Het zijn ook de advocaten.

Door de voorafgaandelijke studiën die de wet vereischt, door den eed dien zij afleggen, door de tucht welke zij zich hebben opgelegd en die zij nakomen onder het waakzaam en streng toezicht van de disciplinaire overheden, geven deze verschillende categorieën personen aan de rechtsonderhoorigen en aan het gerecht de vereischte waarborgen van bevoegdheid, onberispelijkheid en loyauteit. Zulks is geenszins het geval met de niet bevoegde personen die zonder universitaire studiën en zonder voorafgaandelijk examen, zonder beroepstucht en zonder disciplinair toezicht, meenen gerechtigd te zijn bij elke gelegenheid als juridisch raadgever tusschen te komen en zich altijd in de plaats te stellen van de advocaten, dikwijls in de plaats van de notarissen en soms in de plaats van de pleitbezorgers en de deurwaarders.

Het is niet behoorlijk dat de rechtsgedingen, die een sociaal kwaad zijn, het voorwerp worden van berekeningen die enkel een winstgevend doel nastreven en het is stellig dat men al te dikwijls de schadelijke rol

heeft moeten vaststellen en aanklagen van sommige zaakwaarnemerskantoren die de goede trouw van de ongelukkigen uitbuiten en zich zelfs overleveren aan schandelijke chantage of aan daden van medeplichtigheid om de kwade trouw te doen zegevieren, wat een onberispelijke rechtsbedeeling van den beginne af onmogelijk zou maken.

\* \* \*

Het is wenschelijk er hier aan te herinneren dat het Decreet van 14 December 1810 de bedoeling heeft te kennen gegeven elke tusschenkomst van zaakwaarnemers bij de rechtsbedeeling volstreckt onmogelijk te maken.

Het toelaten van de zaakwaarneming zou indruischen tegen de bestaande wettelijke bepalingen.

Inderdaad het Decreet van 14 December 1810, dat opnieuw de orde der advocaten heeft ingesteld, verkondigt het beginsel volgens hetwelk de orde meester is van haar tabel. In 'dit opzicht heeft dus het keizerlijk gezag aan de raden der orde door dit gezag ingesteld een volstreckt vertrouwen geschonken, behalve in één enkel geval: inderdaad, het artikel 18 van het Decreet van 14 December 1810 verbiedt ten stelligste in de orde der advocaten diegenen op te nemen die het beroep van zaakwaarnemer uitoefenen of uitgeoefend hebben. Het zou moeilijk zijn op meer formeele wijze den wil te kennen te geven de zaakwaarnemers volstreckt uit de rechtsbedeeling uit te schakelen, daar het Decreet van 1810 juist de orde der advocaten herinricht ten einde aan het gerecht bevoegde medewerkers te bezorgen waarvan de hulp onmisbaar was gebleken.

Het tegenwoordig wetsvoorstel werd dus geïnspireerd door het beginsel dat door Napoleon werd vastgelegd in het Decreet van 14 December 1810.

Het blijkt wel dat het uitermate wenschelijk is dat de wetgever onmiddellijk zou tusschenkomen. Men stelt inderdaad een buitengewone uitbreiding vast van de zaakwaarneming onder de mom van de meest verschillende vormen, die echter door de rechtbanken, gelast met de toepassing van tegenwoordige wet, spoedig zouden ontmaskerd worden in het belang van een goede rechtsbedeeling.

\* \* \*

De bepalingen van de tegenwoordige wet bedoelen niet en zullen dus ook niet toepasselijk zijn op de secretarissen van syndicale vereenigingen die in vele gevallen voor de werkrechtshouders de leden van hunne vereenigingen bijstaan of vertegenwoordigen.

Art. 62 van de wet van 9 Juli 1926 ondergaat inderdaad geen enkele wijziging.

De onberispelijkheid, de loyauteit en het nut van deze tusschenkomsten zijn van aard elke bepaling uit te sluiten die deze tusschenkomsten zou kunnen treffen of bemoeilijken. Zij blijven daarbij meestal zonder winstgevend oogmerk.

De tekst zal ook geenszins de zaakwaarnemers treffen die zich niet ten doel stellen in de plaats te treden van de bevoegde medewerkers van het gerecht.

Zulks zal het geval zijn met agentschappen van verhuring en met deze die zich bezighouden koopers op te zoeken voor onroerende goederen of handelsfondsen; zulks zal ook het geval zijn met de agencies voor brevetten en de accountantsbureelen waarvan de activiteit zich zal beperken tot de technische vraagstukken die behooren bij hun sepecialiteit.

\* \* \*

Art. 1 behoeft geen enkel bijzonder commentaar. Het is dusdanig opgesteld dat de bescherming die ingesteld wordt in het hooger sociaal belang zich zal uitstrekken tot al diegenen die de wet aanwijst om de

rechtsonderhoorigen bij te staan met hunne juridische kennis, hunne raadgevingen of met den bijstand van hun ambt.

De daden voorzien in art. 1 van het voorstel maken deel uit van het wezen zelf van het beroep van advocaat. Het voorstel dat deze handelingen opsomt heeft nochtans niet de bedoeling de beroepsbedrijvigheid van den advocaat binnen zijn grenzen te beperken, daar deze dient bepaald te worden door de disciplinaire overheden; maar welke ook de uitgestrektheid van het beroepsveld van den advocaat weze, de strafrechter zal zich in tegenwoordigheid bevinden van een tekst waarin hij voor wat hem betreft de grenzen van zijn tusschenkomst zal vinden.

Het heeft verder voldoende geschenen strafrechtelijke sancties ondergeschikt te maken aan een gewoonlijke uitoefening der strafbare handelingen.

\* \* \*

Van den anderen kant bleek het noodzakelijk de wettelijke tusschenkomst niet te beperken tot de strafrechtelijke beteugeling maar tevens een burgerlijke sanctie te voorzien die, zonder in al te hooge mate het getal der overtredingen van de strafwet uit te breiden, de vergoedingen betreft welke onder de meest verschillende en de meest onverwachte vormen zouden bekomen zijn in strijd met de wet of door middel eener uitbuiting der rechtsonderhoorigen.

Dit is het doel der bepalingen van art. 2. Degenen die door deze bepalingen getroffen worden zullen naar alle waarschijnlijkheid weinig geneigd zijn hun beroep verder uit te oefenen wanneer de beloofde vergoeding enkel afhangt van den goeden wil van diegenen waarmee zij hebben onderhandeld, en wanneer zij, zelfs na betaling, steeds blootstaan aan een vraag tot terugvordering.

\* \* \*

Art. 3 heeft enkel voor doel de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het tegenwoordige wetsvoorstel. (g.) PHOLIEN.

#### WETSVOORSTEL

Art. 1. — Wordt gestraft met gevangenisstraf van 8 dagen tot 3 maanden en met geldboete van 26 fr. tot 1.000 fr. of met een van die straffen alleen, hij die, zonder wettelijke bevoegdheid gewoonlijk mits vergoeding handelingen verricht die behooren tot het beroep van advocaat in verband met consultatie, verzoening of pleidooi.

Bij hervalling worden de straffen verdubbeld.

Het hoofdstuk VII en het art. 85 van het Boek I van het Strafwetboek zijn toepasselijk op de misdrijven voorzien door tegenwoordig artikel.

Art. 2 § 1. — Zijn van rechtswege nietig alle overeenkomsten die voor doel hebben handelingen behorende tot het beroep van advocaat in verband met de consultatie, de verzoening of het pleidooi, te vergoeden, of deze vergoeding geschiedde door betaling van sommen, door afstand van betwiste rechten of onder welken vorm het ook zij. Zijn insgelijks van rechtswege nietig alle overeenkomsten waardoor welkdanig voordeel wordt vastgesteld naar aanleiding van de oplossing eener betwisting.

§ 2. — Elke storting gedaan in uitvoering van de overeenkomsten voorzien in het vorig paragraaf kan worden teruggevorderd.

§ 3. — De rechtbanken gelast met het berechten eener vervolging ingevolge feiten voorzien door het vorig artikel zullen ambtshalve de teruggave bevelen van de vergoedingen die onverschuldigd werden ontvangen en de vernietiging van alle handelingen die ten doel

hebben de vergoeding van deze feiten te verwezenlijken of te verzekeren.

Deze terugbetaling en nietigverklaring zullen worden uitgesproken zelfs wanneer betichte wordt vrijgesproken bij gebrek aan vastgestelde gewoonte.

Art. 3. — Het art. 9 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gewijzigd door art. 1 van het K. B. Nr 300 van 30 Maart 1936, het art. 62 der wet van 18 Juni 1869 en het art. 421 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging gewijzigd door art. 20 van het K. B. Nr 300 van 30 Maart 1936 zijn volledig door de hiernavolgende bepalingen: « Kunnen enkel worden aangenomen als volmachtdrager de echtgenoot » die niet gescheiden is of gescheiden van lijf en goederen, de verwanten en aanverwanten der partijen, de leden van hun personeel of alle andere personen die » in de zaak voorkomen en die een gemeenschappelijk » belang hebben. »

Voor de rechtspersonen mogen eveneens oongenomen worden hunne beheerders en zaakvoerders.

#### ONTWERP VAN WET tot aanvulling van titel II van boek II van het Wetboek van Strafrecht.

##### MEMORIE VAN TOELICHTING

Mevrouwen, Mijne Heeren,

De door België gevolgde politiek van onafhankelijkheid eischt gebiedender dan ooit dat elke inmenging en elke bemoeiing vanwege buitenlandsche organisaties en zelfs vanwege vreemde particulieren in 's lands politiek leven worden verboden.

Uit de ervaring is aan den anderen kant gebleken dat de vreemde organisaties die een politieke bedrijvigheid buiten hun nationaal grondgebied willen uitoefenen niet meer dezelfde methodes gebruiken als voorheen. Het is vooral door geldelijke steunverleening aan propagandisten of aan politieke organisaties van het land zelf waar zij hun invloed willen uitbreiden, dat de vreemde organismen zich in de politieke bedrijvigheid van laatstbedoeld land mengen.

Het gevaar, waaraan de vrije uitoefening van de politieke rechten van de Belgen in die omstandigheden is blootgesteld, heeft een nieuwen vorm aangenomen; het moet door nieuwe maatregelen worden tegengegaan.

Dat is het oogmerk van het ontwerp van wet dat de Regeering de eer heeft U ter behandeling voor te leggen.

Het hoofdbeginsel, dat in dezen tekst tot uiting komt, is dat de politieke instellingen van België en de organisaties die er een politieke bedrijvigheid uitoefenen, enkel door de werking en door den wil van de Belgen kunnen tot stand komen, uitbreiding krijgen en zich omvormen, en dat die werking en die wil zelf zich in volle onafhankelijkheid moeten kunnen doen gelden buiten elke vreemde inmenging om, ook al nam deze slechts den vorm aan van een materielen steun. De Belgische souvereiniteit berust bij de natie, zij moet worden uitgeoefend door de leden van de natie, met het oog op een Belgisch belang, onder Belgische ingeving en onder Belgische leiding.

Dusdanig is ongetwijfeld de geest van onze Grondwet, die de uitoefening van al de grondwettelijke vrijheden alleen aan de Belgische onderdanen uitdrukkelijk waarborgt. Hoe onlogisch zou overigens een wetgeving zijn, die aan de Belgen de uitoefening van de politieke rechten zou voorbehouden, maar aan vreemde organisaties of onderhoorigen zou toelaten vrijelijk een politiek invloed of een politieke bedrij-

vigheid uit te oefenen die heel wat krachtiger zou zijn dan die welke bijvoorbeeld door de individueele uitoefening van het stemrecht of het kiesrecht wordt verkregen.

De voorgestelde bepalingen leunen trouwens aan bij teksten die reeds in andere landen van kracht zijn, onder meer bij artikel één van het besluit van den Zwitserschen Bondsraad van 5 December 1938 en bij artikel één van het wetsdecreet tot beteugeling van buitenlandsche propaganda, verschenen in het Fransche «Journal Officiel» van 25 April 1939.

De bestanddeelen die het misdrijf uitmaken zijn :

1° Het is noodig dat een gift, een geschenk of een voordeel, welke de vorm er overigens van zij, ontvangen werd. Zijn dus onder die opsomming begrepen, de fondsen, de waarden, de koopwaren, de voorwerpen, die hetzij gegeven, hetzij als vergelding toegekend, hetzij overgedragen werden onder zulke voorwaarden dat de overdracht er van, gedeeltelijk althans, een gift uitmaakt. Indien het een krant geldt, zijn de fictieve abonnementen, of ook, in voorkomend geval, de steunabonnementen, giften of voordeelen in den zin zooals door den voorgestelden tekst is bedoeld. Elke leening ten slotte wordt als een gift beschouwd en wel krachtens een onomstootbaar vermoeden; ware dit niet het geval dan zou de bepaling geen enkel nuttig gevolg hebben, want de verboden ondersteuning en voordeelen zouden altijd verstrekt worden onder vorm van «leeningen» waarvan het openbaar ministerie, uit hoofde van de onmogelijkheid om in het buitenland opsporingen te doen, het fictief karakter onmogelijk zou kunnen bewijzen.

2° Het komt er niet op aan of de plaats waar de gift of de vergelding in ontvangst is genomen, op het grondgebied van het moederland, van de kolonie of in het buitenland is gelegen; er is daarentegen enkel een misdrijf voorhanden indien de gift werd ontvangen om geheel of gedeeltelijk besteed te worden tot politieke bedrijvigheid of politieke propaganda in België, of indien de vergelding een dergelijke bedrijvigheid of een dergelijke propaganda in België tot voorwerp heeft.

Daar de bepalingen van het ontwerp ten doel hebben de regelmatige werking van onze politieke instellingen te waarborgen en de vrije en onafhankelijke uitoefening van de politieke rechten te waarborgen, zoo zijn zij niet van toepassing op de giften en voordeelen toegekend aan natuurlijke personen of rechtspersonen die de verwezenlijking van een werk van uitsluitend menschlievende, godsdienstigen, wetenschappelijken, artistieke of opvoedkundigen aard (1) beoogen of aan organisaties wier bedrijvigheid er uitsluitend toe strekt beroepsbelangen te beschermen en te bevorderen (2). Blijven eveneens buiten het toepassingsgebied van het ontwerp, de handels- nijverheids- of landbouwondernemingen die enkel een economische bedrijvigheid uitoefenen en waaraan voordeelen worden toegekend met een bedoeling die alle politieke actie of propaganda uitsluiten.

Kortom, opdat er een misdrijf zou bestaan is het noodig dat de giften, geschenken, enz. worden toegekend aan personen of aan organisaties die, hetzij uitsluitend hetzij gelijktijdig met andere vormen van bedrijvigheid, een politieke bedrijvigheid uitoefenen of die een propaganda met politieke inslag voeren, en dat de fondsen of andere voordeelen die zij hebben ontvangen, door hen voor die activiteit of voor die propaganda kunnen worden gebruikt, of als vergelding voor deze activiteit of deze propaganda strekken.

3° De schenker of de persoon die het voordeel toekent moet een vreemdeling zijn, een buitenlandsch

natuurlijk of rechtspersoon, of een buitenlandsche organisatie. Het is evenwel niet vereischt dat hij aan wien dat voordeel ten goede komt, dat voordeel rechtstreeks ontvangt van den vreemden persoon zelf; het is noodig, maar het volstaat tevens, dat hij weet dat hetgeen hem door een tusschenpersoon of langs een ander omweg wordt overhandigd hem niet door een Belg of door een Belgische organisatie wordt gegeven, maar in werkelijkheid een gift is die door een vreemdeling of door een vreemde organisatie wordt toegekend.

De voorziene straffen kunnen door den rechter verminderd worden overeenkomstig artikel 85 van het Wetboek van Strafrecht. De bepalingen overeenkomstig artikel 9 van de wet van 31 Mei 1888 zijn eveneens van toepassing, onder voorbehoud dat de verbeurdverklaring van de ontvangen zaken in al de gevallen van misdrijf, zonder uitstel, moet worden uitgesproken, zelfs wanneer die zaken niet het eigendom van den veroordeelde zijn.

De Minister van Justitie,  
P.-E. JANSON.

#### ONTWERP VAN WET

Leopold III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, heil.  
Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onzen naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Eénig artikel. — De volgende bepalingen worden, onder n. 137, ingevoegd in hoofdstuk I van titel II van boek II van het Wetboek van Strafrecht :

Art. 137. — Met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van 1,000 frank tot 20,000 frank, wordt gestraft hij die, in België of in het buitenland, hetzij rechtstreeks, hetzij door een tusschenpersoon, van een vreemden persoon of van een vreemde organisatie giften, geschenken, leeningen, of andere voordeelen onder welken vorm ook ontvangt, om geheel of ten deele te worden besteed tot politieke bedrijvigheid of politieke propaganda in België of tot vergelding van een dergelijke bedrijvigheid of propaganda.

In al de gevallen van inbreuk, worden de ontvangen zaken verbeurdverklaard; artikel 9 van de wet van 31 Mei 1888 is op die verbeurdverklaring niet van toepassing.

De ontzetting van de uitoefening van de bij artikel 31 opgesomde rechten of van sommige van die rechten kan voor een termijn van vijf jaar tot tien jaar worden uitgesproken.

Gegeven te Brussel, 7 Juni 1939.

LEOPOLD.

Van 's Konings wege :

De Minister van Justitie,  
P.-E. JANSON.

(1) Zie, bijvoorbeeld, de tweede alinea van art. 27 van de wet van 27 Juni 1921.

(2) Zie, bijvoorbeeld, artikel 2 van de wet van 31 Maart 1898, gewijzigd bij het koninklijk besluit n. 90 van 29 Januari 1935.

## BALIELEVEN

### VLAAMSCH PLEITGENOOTSCHAP BIJ DE BALIE VAN BRUSSEL

#### De Jonge Balie bij den Hoogen Raad der Nederlanden op bezoek te Brussel

Naar aanleiding van een bezoek aan Brussel, was de Jonge Balie bij den Hoogen Raad der Nederlanden, op Vrijdag, 16 Juli j.l. de gast van het Vlaamsch Pleitgenootschap bij de Balie van Brussel.

Nadat ze in den voormiddag de gelegenheid hadden te baat genomen om het Paleis van Justitie te doorlopen en een vluchtigen kijk te nemen in onze gerechtszittingen, werd aan onze Noord-Nederlandsche Confraters op het Kasteel van Tervuren, een lunch aangeboden, waar ook bij aanzaten de d.d. Stafhouder heer Graux Ch., de Voorzitter van de Conférence du Jeune Barreau Mr. J. Thevenet, de Directeur Mr. Lescot en de Onder-Voorzitter Mr. Van Reepinghen.

Talrijke leden van ons genootschap hadden het op prijs gesteld dit feestje mee te maken.

En het was werkelijk een klein verbroederingsfeest. De Voorzitter, Mr. G. Romsee, onderlijnde zeer treffend, het verheugend verschijnsel dat voor het eerst een globaal contact werd genomen tusschen de Confraters uit Noord- en Zuid-Nederland.

Hij drukte dan ook den wensch uit, dat dit eerste samentreffen, de stevige basis zou vormen voor een duurzame wisselwerking tusschen stamverwante-collegas uit Noord en Zuid.

Hij bracht hulde aan den Voorzitter, Mr. J. M. A. Vollaers, en aan oud-voorzitter, Mr. C. H. Telders, en stelde een heildronk in op de Noord-Nederlandsche gasten.

De stafhouder zelf bracht hulde aan den voorzitter van het Vl. Pleitgenootschap en verheugde zich over de activiteit van het Vlaamsch Pleitgenootschap en over de zeer goede betrekkingen die bestaan tusschen het Pleitgenootschap, de Raad van Toezicht en de Conférence du Jeune Barreau. Hij gaf verder de verzekering van zijn warme sympathie. De toenadering tusschen Noord en Zuid, zegde hij verder, is een noodzakelijkheid, die sterk op den voorgrond moest treden, gezien de internationale verhoudingen waarin beide landen zich bevinden en gezien hun wederzijdsche bekommernis den vrede te bewaren.

De Voorzitter, Mr. J. M. A. Vollaers, dankte ten slotte in zeer gepaste termen en wees eveneens op de noodzakelijkheid dat dit eerste contact nemen zou uitgroeien tot een duurzaam verbond, en noodigde van nu af reeds het Vlaamsch Pleitgenootschap uit, een bezoek te brengen aan de Residentiestad.

Dit eerste samentreffen in het heerlijke kader van het Kasteel van Tervuren, was een waar succes. De Noord-Nederlandsche Confraters konden niet nalaten hun vreugde uit te drukken over de mooie ontvangst en het was dan ook laat in den namiddag, eer het gezelschap afscheid kon nemen én van het park én van elkaar, nogwel noodgedwongen voor de afreis naar Den Haag.

## MEDEDEELINGEN

### ONZE HANDELSTAAL

Een nieuw verheugend initiatief bevestigt de alzijdige ontwikkeling van het economisch en cultureel leven in Vlaanderen. Enkele maanden geleden werd te Antwerpen de stichtingsakte van de «Vaktaalvereeni-

ging voor Vlaanderen» v.z.w. geteekend. Het doel van deze vereeniging is eenheid en vastheid te brengen in de Nederlandsche terminologie in ons land.

Zulk een vereeniging was er noodig. Immers, de ver-nederlandsching van ons handels- en vakonderwijs alsmede de groote ontwikkeling van het economisch leven in het Vlaamsche land hebben een onvermoed probleem gesteld: dat van de vakterminologie. Nu ligt het wel voor de hand, dat onze leeraren, organisatoren en zakenlui in principie de in Rijks-Nederland gangbare vaktaal gebruiken. Maar zooals vele lezers van dit blad wellicht zelf hebben kunnen ervaren, zijn er aan deze overigens logische oplossing twee beperkingen geboden. Daar is op de eerste plaats het verschil in wetgeving, rechtspraak en gebruik tusschen Noord en Zuid. Hetzelfde woord dekt soms een geheel verschillend begrip. Wie praktisch werk wil leveren dient daar rekening mede te houden. Op de tweede plaats is de soms ergerlijke voorliefde van sommige kringen voor vreemde woorden, zelfs wanneer daarnaast goede Nederlandsche vaktermen burgerrecht bezitten.....

Anderzijds mag uit bovenstaande niet worden afgeleid, dat de «Vaktaalvereeniging voor Vlaanderen» wensch aan te sturen op een z.g. «Vlaamsche» vaktaal. Integendeel, zij wil de algemeene Nederlandsche vaktaal verspreiden, maar hierbij oordeelkundig te werk gaan door rekening te houden met de bijzondere toestanden in Vlaanderen. Tevens wil zij voorkomen, dat de uiteenlopende pogingen van leeraren en firmas verwarring zouden stichten.

De nieuwe vereeniging is gegroeid uit de reeds enkele jaren bestaande «Vaktaalcommissie», die in samenwerking met Hollandsche accountants en Vlaamsche taalkundigen enkele lijsten van handelswoorden heeft vastgelegd. Blijks haar standregelen hoopt zij ook de medewerking van technici te krijgen met het oog op het samenstellen van technische woordenlijsten, waaraan dringend behoefte bestaat. Voorloopig beperkt haar werking zich tot de boekhouding, de verzekeringen, de verpakkingen, de scheepsbenamingen, de reclame e.d.

De leerkrachten van onze handels- en ambachtscholen, de leidende figuren uit de kringen van handel, finantie en nijverheid, de boekhouders en accountants, de juristen, makelaars en ingenieurs moeten niet gewezen worden op het nut van hierboven geschetste werking. Nadere inlichtingen kunnen ze verkrijgen op het secretariaat Ten Dorpelei, 17, te Mortsel.

Voor jonge zoowel als voor ervaren krachten ligt hier een prachtig arbeidsveld hun vak of beroep ten bate! Zij kunnen nog toetreden tot de jonge vereeniging en ontvangen dan alle mededeelingen en vastgelegde woordenlijsten (lidgeld: 50 fr.). Door hun toetreding en, vooral, door hun medewerking zullen zij op praktische wijze medehelpen aan het rijzende gebouw van de Vlaamsche economie en van de Nederlandsche kultuur.

## TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr. 20. — 20 Mei 1939. — Prof. J. C. van Oven, Beteugeling van persexcessen.

Nr. 21. — 27 Mei 1939. — Mr. A. J. Marx: Het euvel der ongeweten en onbegrepen bedingen (I). — Mr. W. L. Haardt: Betrekkelijke bevoegdheid van den rechter in zaken betreffende arbeids- en huurkoopovereenkomsten.

Nr. 22. — 3 Juni 1939. — Mr. A. J. Marx: Het euvel der ongeweten en onbegrepen bedingen (II, slot).